46ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 520 Հ ՊԱԼԻՍ, 8/21 ՅՈՒՆԻՍ 1903 ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 22 ՇԷՎՎԱԼ 8 ՔԵԱՆՈՒՆԸ ՍԱՆԻ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la Sublime Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ՈՒՐ ՏՆՕՐԷՆԻԿ
ՊԱՂՀԱՆՆԷՍ Յ. ԳԱՅԻԼԵԱՆ
ՕՐՈՒՆ Կ'ՈՒՂՂՈՒՄ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գլխաւոր Սիր մեծաւորի, 38
Խմբագրական ուղղուած գրութիւններ խմբագրութիւնը։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ, ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنجه یوی وسیاسی غزیتهدر
صاحب امتیازی: اوهانس قریو
اداره خانهسی: باب عالی جادهسنده نومرو ۳۸

ԱՌԱՔԱՆՈՒԹԻՒՆՔ

	Տարեկան վճարում	
Պոլսոյ համար	80 ղ.	50 ղ.
Գուսանեանց համար	108 »	60 »
Դրացիներու համար	25 ֆր	15 ֆ.

ՅԱՄԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԳԱՅՍԱՆՆԵՐ
Մեկ անգամեայ հայտարարութիւն, տողը 5 դրուշ։
Մեկ ամիսէն աւելի ժամանակաց համար զեղչեր։
Մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ" ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆԸ

(ՆՈՐ ԱՌԱՍՊԱՐԿ ՄԸ)

Երաժշտութեան ունեցած բարերար ազդեցութիւնը մարդուս բոլոր զգացումներուն վրայ, անուրանալի է ինքնին։ Ամէն անգամ որ առիթ մը կը ներկայանայ ունկնդրելու երաժշտական մելոտիայի եղանակ մը, մարդ կը վերանայ, կը բարձրանայ, կ'անէնանայ և շատ անգամ կը յուզուի ու կուլայ մանաւանդ։ Սովորական բան մըն է այս մարդին։ Մեռելի մը մարմինին մօտ սիրելիներու կոծերը ու լացերը ամէնէն քար ու անզգայ սիրտերն իսկ կը յուզեն ու անոնցմէ դառն արցունքի կաթիլներ կ'ելլեն։ Բայց ո՛չ միայն գովքը, վիշտն, ցաւը մարդս կը յուզէն, այլ նոյն իսկ ուրախութիւնը վառնախ մարդը կը լացնէ, անոր արցունքի կաթիլներ թափել կուտայ՝ որ եթէ երբեք տարբերութիւն մը ունի, սա է որ այդ ուրախութիւնը շատ անգամ տեսական կ'ըլլայ և երբեք յոտի և գէշ հետեւանք մը չունենար։ Ահա ասոր համար ամէն տեղ որ առիթ մը ներկայանայ, ուրախութեան կը վազեն, վասն զի գիտենք որ այն ուրախութիւնը պիտի խօսի մեր սրտին և մեր զգացումներուն հետ մտերիմ բարեկամ մը աւելի անուշ։ Երաժշտութեան առթած ուրախութիւնը և բերկրութիւնը կը բժշկեն ու նոյն իսկ մոռցնել կուտան մարդուն ցաւերը և մանաւանդ սրտին և հոգիին տրամութիւններ։ Ահա թէ ինչո՛ւ համար երաժշտութիւնը մ'չտ կը փնտռուի այսօր ամէնուն կողմէ։

Մանաւանդ գեղեցիկ կտոր մը զարնուած պահուն մարդ ո՛րքան ալ զբաղած ըլլայ, որքան ալ արտում ըլլայ, ո՛րքան ալ ցաւած սիրտ մը ունենայ կանգ կ'առնու, մտիկ կ'ընէ ու նոյն պահուն զինքը պաշարող ցաւերը կը ջնջուին ու նոր զգացումներով կը լեցուի ինքը։

Արդ, այսպէս ամէնքիս ալ գիտենք և կը ճանչնանք երաժշտութեան այսչափ բարիւոր դերը, մարդուս սրտին խորը կը տեսնենք, և թէ շատ անգամ ինչպէս մեծ փոփոխութիւն մը կը բերէ մարդուն զգացումներուն վրայ, թէ ինչպէս զանիկա կը մաքրէ իր մելամաղձոտութենէն և բերկրութեամբ ու անուշ սիրով մը կը լեցնէ զանի։ Գոնե եղանակով մը երգուած եղանակ մը կեանքի գործունէութիւնը կ'արագացնէ մարդուն մէջ, - վասն զի ո՞չ ապաքէն նոյն իսկ կեանքը՝ ասնշանք մը ըլլալէ առաջ երգ մըն է. զոր բնութիւնը իր սիզբնաւորումէն մինչեւ ցայսօր կ'երգէ։ Երգ մը որ կենդանութիւնն է մարդուն որ գործունէութեան միակ պատճառն է, այնպէս որ կը տեսնենք թէ ամէնէն յոգնած մարմին մը, ամէնէն ցաւած սիրտ մը, ամէնէն տրտում մէկը երգով մը կը հանդարտի, կը խաղաղանայ ու ամէնէն լակոտ ազան, հիւանդոտ մանուկը, անոթի ըլլայ այն և կամ ծարաւ, այս կը մոռնայ մօրը օրօրին ձայնով, ու մէկ մէկ քնանալ կը սկսի։

Մինչեւ իսկ եկեղեցիին մէջ, եթէ երգը, շարականը գոյութիւն չունենան, հաւատացեալները իրենց հոգիովը չպիտի յուզուին։ Այնպէս որ երբ օրհնացութիւն կ'երգուի, յուզիչ ձայնով մը, հաւատացեալը հոգիի վերացումներ կ'ունենայ ու ազօթքի մրմունջներու մէջ թաղուած կը մոռնայ նոյնիսկ ինքզինքը։ Ահա այսչափ նշանակութիւն ունի շարականը եկեղեցիին մէջ։

Երգը չէ՛ որ նոյնպէս մոռցնել կուտայ մարդուն յոգնութիւնը, խոնջէնքը։ Վիշտը, քարինքը, անօթութիւնը, որոնք միշտ անբաժան են։ Մուրացկան մը սրտի գոհունակութիւն մը կ'ունենայ իր մէջ երգելով և երաժշտական գործիք մը ածելով, ու իր ձայնը որքան ալ խռոտ ըլլայ, դարձեալ վատահեմ որ անիկա կը մոռնայ իր ցաւը։ Կոյրը կոյրի յաւուկ եղող երգ մը երգելով մոռնալ կը ձեւացնէ իր էութիւնը և այսպէս նաև ուրիշ հիւանդութեանց ենթակայ եղողները։

Այսպէս երբ երաժշտութեան զինեցած այսքան մեծ դերին մէջ դրել կը փորձեմ, նոր առաջարկ մը ընել կը փափաքիմ և այս նկատողութեանը յանձնել կ'ուզեմ մանաւանդ անոնց, որոնք արգասաւոր սիրտ մը կը կրեն իրենց կուրծքին տակ և որոնք կը ճանչնան երաժշտութեան բարութիւնը և անոր ունեցած անհուն ներգործութիւնը։ Ազգային Հիւանդանոցը, որ բերու և հիւանդներու այդ տունը, իր որս յաջորդող հոգաբարձութեանց շնորհիւ այսօր բաւական նախանձելի վիճակի մը հասած կրնայ համարուիլ, պիտի առաջարկէի որ երաժշտութիւնը հաստատուի հոն, հիւանդներուն և պաշտօնեաներուն համար։ Երբ դաշնակի մը ձայնին ուռնկնդիր ըլլայ մելամաղձոտ հիւանդ մը, իր ցաւը պիտի մոռնայ, ապուշը իր միտքը պիտի յաւէ դէպ ի իր ակնկիրն հասած ձայնին կողմը ու պիտի բերկրի։ Ջլախտաւորը յուզում մը պիտի ունենայ և վատահ եմ որ այսպէս երաժշտութիւնը իր բարերար ազդեցութիւնը պիտի ունենայ հոն գտնուողներուն վրայ։ Հիւանդանոցը այսպէս հասած պիտի ըլլայ իր զարգացման վերին աստիճանին, ու այդ պակասը այլեւս զգալի չպիտի ըլլայ հոն, ու հիւանդներուն և մանաւանդ ջլախտաւորներուն քուժումը շատ աւելի ատպ տեղի պիտի ունենայ։ Ասիկա նկատառմանը կը յանձնեմ անոնց մանաւանդ, որոնք Հիւանդանոցի բարիք մը ընել կ'ուզեն։ Հիմակուհիմա մէկ երեսին, գլխու փորձանք մ'ես. ինծի պէս մարդու սպասուելու ընդամ արժանի չես. բայց գոնէ լաւ գիտնայիր։

Տկար կինը որ սակայն կատարելապէս անկարող էր, կ'արտասուէր հեծկլտուքներով ու լուսանքներ, անէծքներ կը տեղար ամուսինը զգլխողներուն հասցէին։

Շարամով այս պարագայէն բոլորովին գրգռուած՝ բարկութեան սասսով մը կնոջը վրայ խոյացաւ ու զանիլը սպառնալիքով բազուկը վերցնելով,

—Արիւնս գլխաւս հանելիք խօսքեր մ'ըներ, գոչեց, հիմա մէկ հատ մը կ'իջեցնեմ կը սատկեցնեմ։

—Ադ պակաս էր, հեծկլտաց ամուսինը, ինչո՞ւ չի ծեծես, զարկ մեռցուր, ամէն օր մէյ մէկ տեսակ մեռցընելուդ, մէկ անգամ մը զ'ըրկ։ Ա՛զ տիմ։

—Անիծիդ արմատ կնիկ, ես տղայ եմ որ անոր ասոր դրդումովը գլուխ ելլեմ։

Մելինէ կոտրած սրտով հօրը ներկայանալով,

—Հայրի՛կ, չեչտեց, գոնէ աղջկանդ մեղքցիր։

—Աս մայրդ մարդասպան կ'ընէ մարդս, տե՛ս ինչ բաներ կը խօսի։

—Մառաներէն, սպասուհիներէն առեր

լութիւն ստանալ սկսան այլեւայլ ազգությունների մէջ։ Այս պատճառով տեսաւ այն բացարիկ իրաւասութիւնը, որուն համաձայն ո՛չ է Թրքակից ազգությունների մէջ ինտանսիվ երեւելի անձնաւորութիւնց հետ և քաղաքական եւ հանրային ուրիշ ո՛չ է խնդրի տակին անոնց կարծիքը հարցնելէ ետք այն բան առ բան հրապարակել։ Իր այս պաշտօնին ընթացքով ժամանակին կարեւոր տեսակցութիւններ ունեցած է Կամպէրմաի, Թիէրի, Պիզմարքի, Սիր Ճէրրի, Կոմս Տիւշամպորի, Լէոն Ժիգ. Պաշին և ասոնց նման անձերու հետ։

Մ. ոբ Պլովիձ, երբեմն երբեմն տամբորդութիւններ ալ կատարած է Լերոպայի տեսակցութիւնները, ինչպէս նաեւ Պոլիս ալ եկած։

Հանգուցեալը իր ամենքան շահաբերիր և արժէքաւոր Թրքակցութիւններէն դուրս գրականութիւն ալ ունի ուզած է, և 1858ին Մարսիլիայի մէջ վէպիկներու հատորածոյ մը հրատարակած է ինչպէս նաեւ ունի երգիծագրական ասանաւորներու հատորածոյ մը։

Իրր հետաքրքրաշարժ մանրամասնութիւն աւելացնենք թէ, Մ. ոբ Պլովիձի, 1871ին մինչեւ 1888, 16 տարուան միջոցին «Թարժդ»ի մէջ հրատարակած գրութեանց ամբողջութիւնը 6,000 օրինակի կը հասնի, որ ուրիշ ոչ ոքի չտացած և կրկնապատկուած է Լոյսեալ տարիներուն մէջ։

* * *

Այս վերջերս, Մ. ոբ Պլովիձի պաշտօնի քաշուելուն առթիւ, Բարիզի մէջ պատուոյ սեղան մը արուեցաւ, որուն մասնակցեցան Բարիզ գտնուող բոլոր օտար թերթերու Թրքակիցները, նշանաւոր քաղաքական անձնաւորութիւններ, հրապարակագիրներ, գրագէտներ, արուեստագէտներ և բարեւաններ։ Մ. Պլովիձի ոչխատալից գեղեցիկ պատկերն էր այդ մտերիմ հանդէսը՝ որու միջոցին նոյն ինքն Մ. ոբ Պլովիձի անգլիացի պաշտօնակիցները, և մասնաւորապէս «Թրանսորտ»ի Բարիզի Թղթակիցը եղան մեծանուն հրապարակագրին յատկութիւնները գովող։ Մ. ոբ Պլովիձ այդ առթիւ ընդունեց բազմաթիւ նուէրներ։ Մենք սակայն չիմանանք որ արդիւնաւոր կեանքէ մը վերջ քիչ մը հանգիստ առնէ իր ուզած կերպով, առանց իր դասակարգած ծանր պարտականութեան պահանջներուն դէրին դառնալու։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ռուս հիմնական նախարարը այս գարնան բաւական կը քննադատուի Ռուս ժողովրդական կողմէ։ Հանրութեան բարքը սա է։ Զինաստան զբաղուած բանակին ծախքերը գոցելու համար (իբր 60 միլիոն ռուպլի գումար մը) անուղղակի տուրք հաստատուեցաւ Լոսակայի, գինիի և գարեջուրի վրայ, սկսելով 1901 յունվար 1էն։ Մ. Վիթէ յանկարծ կերպով կը յայտարարէր թէ այս յանկարծական տուրքը ժամանակաւոր բան մըն է և միսիայն իրենց նախքերը գոցելու համար դրուած է։ Երկրին երկու տարիներու միջոցին, գեղից ըմպելեաց վրայ դրուած այս աւելորդական տուրքը 80 միլիոն ռուպլի հասոյթ մը արտադրեց, այսինքն ցեղ եղածէն 20 միլիոն ալ աւելի։ Ասով հանդերձ Մ. Վիթէ տրամադիր երեւար տուրքը վերցնելու։ Ժողովուրդը կը գանգատի նաեւ որ սուղ շաքար կ'ուտէ։ Ռուսական շաքարը արգելս ստացող արտածման նիւթ մըն է և տարակոյս չկայ թէ այդ պարգեւը վճարողն ալ սպառող ժողովուրդն է։ 1901ին Ռուս կառավարութիւնը «տրամանակեայ կերպով» հինգ ռուպլի աւելորդական տուրք մը դրաւ բոլոր տարբ երկիրներու համար տրուած անցագիրներուն վրայ։ Որպէս զի Զինաստանի Կարմիր Խաչի Ընկերութեան ծախքերը գոցուին, բայց անկէ ի վեր այդ ծախքերուն 20 անգամն ալ եղած է, և տակաւին մտադրութիւն չկայ այդ տուրքը վերցնելու։

* * *

Պաշտօնաթերթին մէջ հրատարակուած պատերազմական նախարար Քուրոբատքինի մէկ հրամանագրին համաձայն, Ամուր-Բուսրի համար նաւատորմ մը պիտի պատրաստուի, Մանչուրիոյ ափամաններուն, Ամուր և Իւսուրի գետերուն, ինչպէս նաեւ այդ գետերուն առեւտրական նաւերը չիրենց ծովակներուն (Զինկուզ) յարձակմանց դէմ պաշտպանելու համար։ Այս նաւատորմը պաշտօն պիտի ունենայ նաեւ Իւսուրի և Սանկալ գետերուն մէջ ու խաղաղութեան կանոնաւոր ընթացքի ապահովելու։ Պատերազմի ատեն այս նաւատորմը խաղաղութիւնը պահելու զօրաց, ձիերու և կառքերու ուրիշ ամէն ռազմամթերքներու փոխադրութեան պիտի յատկացուի։ Զորը վաւերացուցած է այս նաւատորմիդին համար պատերազմական պաշտօնատան կողմէ պատրաստուած կանոնագիրը։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 19 յունվար.—Երեսփ. Ժողովը այսօր սկսաւ եւմաացոյցին վիճաբանութիւնը։ Մ. Տէչանէլ ճառ մը խօսելով, յառաջդիմութեան իմաստուն քաղաքականութիւնը ցնորագովեց ազգայնութեան դէմ և հաւատքի խնդիրներու մէջ Պետութեան միջամտութեան դէմ։ Միջազգայնական քաղաքականութեան դէմ խօսեցաւ, և բողոքեց Մ. Ժորէսի այն խօսքին դէմ թէ Երրեակ Զինակցութիւնը ֆրանսական հայրենասիրութեան անհրաժեշտ հակակշիռն է։ Ցարեց թէ Միւլ Ֆէրրի և Կամպէրմա եւս մաքառեցան կղերականութեան դէմ, բայց երբեք չդաշնակցեցան անոնց հետ որոնք ազգային պանդիսումներէն կը հրաժարին։ (Ջերմ ծափեր կեդրոնէն և աջակողմէն. իսկ ձախակողմէն ընդմիջում «անկցի» կրկնակի աղաղակներով։) Ցեռաղդիմակները ցոյց մը ըրին ի պատիւ Մ. Տէչանէլի։

ՊԵՐԼԻՆ.—Ռայխսթակի մէջ, եւմբատցոյցի վիճաբանութեան պատուն, վարչապետ կոմս Պիւլով հերքեց Մ. Շեռլէրի խնդրանքը՝ Վիլհէլմ կայսր կողմէ Պաւերիոյ խնամակալ իշխանին գրաւած հեռագրին դէմ, երբ Խորհրդարանը մերժեց 100,000 մարքի վարկ մը բանալ գեղարուեստից համար։ Յայտարարեց թէ իրաւ է որ փոխանակուած հեռագրերը անձնական գործ մըն էին, սակայն կայսր անձնական այսպիսի մէկ ցոյցին հետեւանքներուն պատասխանատուութիւնը սանձնելէ պիտի չդաշնի։ Վիլհէլմ կայսրը բնաւ չէ ուզած իսրդրդարանական գործերու միջամտել։ Կայսրը և բոլոր դաշնակից իշխանները գիտեն թէ Կայսրութեան յոլով ապագան կախում ունի անձնիւր դաշնակից Պետութեան և իր իշխանին իրաւունքներուն յարգուելէն։ (Բուռն ծափեր։)

ԱԹԷՆՔ.—Վիլհէլմ կայսրը պաշտօնապէս ծանոյց Եսկիսս թագաւորին թէ Գերման գահաժառանգ իշխանը Աթէնք պիտի այցելէ։

ՄԷՆԴՕՆ.—Սաքսոնիոյ գահաժառանգ իշխանուհին և Մ. Ժիրոն, Օթել տէ զ'Անկլէ իջեւանած են, Տէր և Տիկին Ժէրառ անուամբ։ Ո և է այցելութիւն չեն ընդունիր, և մտադիր են մէկ ամիս հոս մնալ։

ԲԷՌԼԻՆ.—Սպանուած Գերման դեսպան Մ. Բէթլէրի ի պատիւ Զինու կառավարութեան կողմէ կառուցուած յիշատակարանին բացման հանդէսին ներկայ գտնուեցան բազմաթիւ Զին պաշտօնատարներ և դեսպանական մարմին։ Զինու ներկայացուցիչ իշխան Զուն ճառ մը արտասանեց, զոր վերջացուց յայտարարելով թէ յիշատակարանը թո՛ղ ազդարարութիւն մը ըլլայ չմնացի ժողովրդեան։

ՔԱՐԱՔԱՍ.—Բանթէր գերման մարտանաւը անցեալ շաբաթ փորձեց Մարքաբիրպի լիճին անցքէն բռնի ներս մտնել, Սան Քարլոսի բերդը ռմբակոծելով, բայց սա ա՛յնքան ուժգնութեամբ դիմադրեց որ մարտանաւը ստիպուեցաւ ետ քաշուիլ, քիչ մը վնասուելէ ետք։ Ամրոցը չվնասուեցաւ։ Կառավարութիւնը կը վախնայ թէ խնդիրը կը կնճռոտի։

ՀՌՈՄ.—Վատիկանի մէջ սաստիկ յուզում պատճառեց Մ. Լուպէի Հռոմ ընելիք ճամբորդութեան լուրը։ Հակառակ Բարիզի պապական նուիրակին միջամտութեան, հաւանական է որ դժուարութիւն ծագի։

ՊՈՒԷՌԻԵ.—Պատերազմական նախարարը արգիլեց սպաներուն քուէ տալու իրաւունքը։ Լրագիրները կը բողոքեն այս որոշման դէմ և կ'ըսեն թէ Սահմանադրութեան բռնաբարում մըն է։

ԹԷՎԱԻՀԱԹ

Վէզիրիքը մէկմուրիյէթլէրների մուգիմանէ իյիա իթմէքաք օլմալարընա մէպնի, Միւլքիյէ Թէգաիւա Սանդրը նէզարէթի մուհասէպէ միմէյիդի րիֆ-Դարի, վէ Տէֆթէրը քէպիր միմէյիդի ձէմի, վէ վուգուաթ միմէյիդի Խալուսի էֆէնտիլէր իլէ մէքթուպի գալմի խիւլէթարընան Ալի պէյէ սարիսէ, վէ վուգուաթ մասարընա ֆիւթուվէթլու Զէքի էֆ.յէ բոպա լիւթպէյէրի թէվճիհ պույրուլմուշ ալը։

ՆԸՇԱՆ

Բուսանիա Մէէլիկը Վիքէլաբ բէյիսի էսալէթլու Մ. Սթուրյա ճէնապէրինէ մուրասա Օսմանի նըշանը ալիսի ինան պույրուլմուշ ալը։

ՆԵՐՔԻՆ

ԿԱՑՈՅ. ՇՆՈՐՀ.—Վեհ. կայսրը. խաղաղասէր ձմրան առթիւ, իր հարգելի հոգածութեամբ, բարեհաճեցաւ Իր Անձնական Դանձէն 1000 օսմ. ոսկի եւս շնորհել, Պոլսոյ բոլոր կարօտեալց բաշխելու համար, առանց ազգի և կրօնի խտրութեան։ Կայս. շնորհը թաղապետական 10 յրջանակներու Ցնորէններուն զրկուեցաւ 100ական ոսկիէն և բաշխուեցաւ։

—Թուրքերէն թերթերը ըսելով թէ այսպիսի խաղաղասէր ձմրան մը միջոցին ուրիշ քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ եւս սովորութիւն է ազքատներուն օգնութեան հասնիլ, յոյս կը յայտնեն թէ Իսլամներն ալ պիտի փութան կայս. գթութեան բարձր օրինակին հետեւիլ, իրենց կարողութեան չափով օգնութիւն ընծայելով կարօտեալց։ Բաղաքապետութիւնը մարդասէրներուն կողմէ զրկուած նպաստները պիտի ընդունի։ Այդ նպաստաբաշխ ի մէջ այլոց, կայս. Սենեկապետ և Բ. Թարգմանիչ Բաղբէպ փաշա 25 ոսկի զրկած է Բաղաքապետութեան։

ՄԵԾ-ԵՊԱՐՔՈՍ ԲԱՐՁՐ. ՖԷՐԻՏ ՓԱՇԱ.—Վիեննայէ հեռեւեալ հեռագիրը եկած է.—«Նոյէ Ֆրոյէ Բրէսէ», Ֆէրիտ փաշայի Մեծ-Եպարքոս անուանուելուն վրայ խօսելով կ'ըսէ թէ, այս անուանումը Վիեննայի դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ նոր ապայոյց մը կը համարուի թէ Կայս. Իրատէին համաձայն անօրինուած բարեկարգականն միջոցներն անյապաղ պիտի գործադրուին։»

—Բարձր. Ֆէրիտ փաշայի Մեծ-Եպարքոս անուանումը Բարիզի և Ղալաթիոյ Սակրաններուն մէջ նպաստաւոր ազդեցութիւն ըրած ըլլալով, Օսմ. արքէթիւղերուն գիները բարձրացան։

—Աւստրիոյ և Մաճառիստանի թերթերը նորընտիր Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Ֆէրիտ փաշայի կենսագրութիւնը հրատարակելէ վերջ կը յայտարարեն թէ, Բուսֆէրի նահանգներու վարչական բարեկարգմանց Ցանձնաժողովոյ նախագահն Մեծ-Եպարքոս անուանումը Աւստրիոյ և Մաճառիստանի քաղաքական ակումբներուն մէջ սիներու ապացոյց մը կը համարուի թէ, Վեհ. Կայսրը կը բաղձայ ծրագրուած հարկագուտ Տնորինութիւնները անյապաղ և փութով գործադրել տալ։

—Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Ֆէրիտ փաշա չաբաթ օր իր պաշտօնաթեղին այցելելով, ըստ սովորութեան ընդունեց Բ Դրան դիւաններուն պաշտօնէից շնորհաւորական այցելութիւնները։

—Գերման դեսպան Պաուն Մարշալ, պարսկական դեսպան իշխան Միրզա Բիզա Խան, անգլ. և սերպական գործակատարները, Գուլկար գործակատար Մ. Կէյօֆ, ռուս դեսպանատան Ա. Թարգման Մ. Մէյլով և միւս դեսպանատան Ա. Թարգմանները, շաբաթ օր Բ. Դուռը երթալով, շնորհաւորական այցելութիւն տուին Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։

—Նոյն օրը Ցունաց Պատրիարքը և Պոլսոյոց եկեղեցին եւս Բ. Դուռը երթալով, շնորհաւորեցին Բարձր. Ֆէրիտ փաշան։

—Նորընտիր Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Ֆէրիտ փաշա առջի օր գերմանական և պարսկական դեսպանատունները երթալով, փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Պաուն Մարշալ ֆօն Պիպէրշտէյնի և իշխան Միրզա Բիզա Խանի։

ՀԱՅԱՏԱԿ ՀԱՅԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆՑ հոգեւոր պետերը երախտագիտական ուղերձներ մատուցին Կայս. Պալատ, Մենդեան Տօնին առթիւ շնորհուած դրամական պարգեւներուն համար։

ԲՈՒՍՖԷԼԻՅԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.—Կայս. Իրատէ մը կը հրապարակէ անմիջապէս ձեռնհաս պաշտօնատան յանձնել «Եշեսի Այնիէյի» մթերանոցներուն մէջ պահուստ գտնուած ամերիկեան կորտաները, Բուսֆէլիի նահանգներու ռազմական-դիմադրութիւններուն շինուելիք հաստատներուն պէտքին համար։

ՔԱՌԹ-ԲՕՍԹԱՆՆԵՐԸ.—Վեհ. Սուլթանին հրամանով արգիլուեցաւ Թուրքիա մուտքը այն տեսակ քառթ-բոսթանները, որոնք նուիրական չէնքերդ և իսլամ կիներու պատկերներ կը կրեն։

ԲՕՂԵՐԱՆ.—Առողջապահական խորհուրդին նախագահ Պանքովսքի փաշա, որ Սուրիա զրկուած էր Պաղեստինի քաղերային առաջը առնելու հարար, հեռագիրով 5 բժիշկ և 5 հանկնեիկ պաշտօնեայ ընդրած է կազմի համար։

—Տիարպէքիրի կուսակալը կը հեռագրէ թէ, Տօքթ. Իսմայիլ պէյի քննութեամբ հաստատուած է որ նոյնանգին 42 գիւղերուն մէջ սեւ է վարակելի հիւանդութիւն չկայ և 3 ամիսէ ի վեր է որ սովորական հիւանդութիւններէ 5 հոգի միայն մեռած են։

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵՏ
Թարգմանեց ԳԱՍՊԻՐ
Ցատկապէս «Մանզումէ»ի համար
ԿԱՐԴԱԼ ԵՐԻՍԱՐԴ ԵՐԵՍԸ
ԽՆԱՄՈՎ ՊԱՀԵՑԷՔ ԹԻՒԵՐԸ
90—120

Նահանգին առողջապահական վիճակը գոհացուցիչ է։

ՍԹՕՔՀՕԼՄԻ օսմ. դեսպան զօրավար Շերիֆ փաշա, գ'ըսէ Բարիզէն եկած հեռագիր մը, Պատուոյ Լէգէոնի մեծ սպայ անուանուած է։

ՄԱՀ.—Ցաւօք կը ծանուցանենք մահը Բերայի Նախագահ Ատեանի Նախագահ Վեսմ. Թաւիպ պէյի, որ ատենէ մը ի վեր հիւանդ էր իր Սկիւտարի բնակարանին մէջ։ Հանգուցեալը ծնած էր Շքեղարայի մէջ, և Պուլգարիի ազգական ընտանիքին կը պատկանէր։ Հիւսն օրէնագէտ, քառասունը մէկ տարիէ ի վեր կառավարական շատ կարեւոր պաշտօններու մէջ գտնուած է և իրողական օգտակար ծառայութիւններ մատուցած է Պետութեան, որոնց փոխան պատուած էր Ուլայի տարեանով։ Մեր ցաւակցութիւնները հանգուցեալին ընտանեաց և եղբայրներուն։

—Աւջի գիշեր Բուսֆէլի Հիսարի մէջ մեռաւ Հանր. Չինութեանց խորհուրդին ընդհ. քարտուղար Վէհպի պէյ։ Հանգուցեալը նախկին օրագրող մըն էր և երբեմն խմբագրապետ՝ «Թարիիի», «Թէրճիմանը Հագիգաթ»ի և «Ճէրիտէի Պարիյէ»ի։

ԷՄԱՆԷԹՃԻՆԵՐԸ.—Նկատելով որ էմանէթճիները ցարդ թէսէթթիւն տուրք չեն վճարեր, որոշուեցաւ անոնց եւս էնաֆ թէզքերէսի յանձնել, իրենց տարեկան չափուն համեմատութեամբ։

ՎԱՐԱԳԱՎԱՆՈՒԹԵԱՆՑ պայմանագրութեան թուղթերու ապագրութեան ու վաճառման մենաշնորհը տրուած է Հիճազի երկաթուղիին յանձնաժողովին։ Կայս. Իրատէ մը հրամայած է նաեւ որ ուրիշներուն թող չտրուի այդ տեսակ թուղթեր տպագրել ու վաճառել. նաեւ Հիճազի երկաթուղիին մասնաւոր կնիքը չկրող թուղթերը չընդունուին կառավարական պաշտօնարաններուն ու դատարաններուն մէջ։ Պաշտօնական Զեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ պայմանագրութեան այդ թուղթերը որոնք «Հիճազի Համիսիէ երկաթուղիին օգտին յատկացուած է» արձանագրութիւնը կրող դրոշմներ ունին, 1318 հոկտ. 28 թուականէն սկսեալ կը ծախսուին։ Պոլսոյ մէջ երկրագործական Պանքային կեդրոնական վարչութեան մէջ և վարձակալութեան պայմանագրութիւն վաճառող խանութներու մէջ, իւրաքանչիւրը քառասուն փարայի և հարիւր հատնոց արգ-կներն ալ 93 զրուշի, մէջիտիէն քսան զրուշի հաշուով։ Զեկոյցը կը յայտնէ թէ վարձակալութեան պայմանագրութիւններու համար միայն այդ թուղթերը պէտք է գործածել և վրան գտնուած դրոշմին ուշադրութիւն ընել։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՁԻՒՆԸ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Պոլսոյ մէջ, անցած չաբաթու պարզ դպրոցական պայծառ օրը արդէն հինգշաբթի օր հարաւային ուժգին հովի մը փոխուած և բաւական պզտիկ որկածներու տեղի տուած էր։

Ուրբաթ օր ձիւնը սկսաւ տեղալ և շաբաթ առաւ Պոլսոյ և շրջականներուն բոլոր փոզոցները և տանիքները ճերմկցած էին։ Առատ ձիւնը սաստիկ բուքի մը ընկերացած, չարունակուեցաւ շաբաթ գորեկէն մինչեւ երկուշաբթի լուսնալու ատաուն անընդհատ, գրեթէ կէս մեթր բարձրութեամբ ձիւնով ծածկելով փոզոցները։

Ճամբաները գոցուած էին և երթեւեկութիւնները շատ դժուարութեամբ կը կատարուէին։

Կիրակի օր, Պոլսոյ գրեթէ բոլոր վաճառատունները, ինչպէս նաեւ Մեծ Շուկան գոց մնացին։ Երկաթուղիի և թրամուէյի երթեւեկութիւնները դադրեցան և Վոսֆորի, Մարմարայի, Ռումելիի նաւերներն ալ մեծ դժուարութեամբ իրենց սովորական շրջանը կատարեցին, որովհետեւ ծովին վրայ հարիւր մեթրէն անդին կարելի չէր տեսնել ձիւնախառն փոթորիկին պատճառով։

Երկուշաբթի օր ձիւնը դադրեցաւ, և սկսաւ կամաց կամաց ձիւնալը, սակայն գիշերուան սառնամանիքը բոլորովին քարացուց դիզուած ձիւները, անկարելի դարձնելով ձիւնալը։

Երկուշաբթի առջի օր, իսկ Թրամուէյներն ալ երէկ սկսան իրենց կանոնաւոր երթեւեկութիւնները կատարել։ Թաղապետական պաշտօնեաներ, երէկ Պոլսոյ գլխաւոր փոզոցները մաքրել տուին մասնաւոր գործաւորներով։

* * *

Վեհ. Սուլթանը լսելով որ Մայրաքաղաքիս զանազան թաղերուն մէջ ժողովուրդը իրեն պէտք եղած չափով հաց չի գտներ, բարեհաճեցաւ հրամայել Բաղաքապետութեան, որպէս զի փուռերը բացուին։ Բաղաքապետութեան հրամանագիրներուն վրայ փուռերը անմիջապէս բացուեցան, և թարմ հացեր մատակարարեցին։

—1050 օքա հաց զրկուեցաւ առջի օր Մաքրիգիւղ, Պոլսէն և Ղալաթիայէն հաւաքուելով։

* * *

Երեք օր տեւող այս սառնալի ձիւնը Զաթալճայի և Հարբիէ քէօյի միջեւ երկաթուղիի գիծերը ծածկած ըլլալով, եւրոպական կառախումբը ստիպուած էր Զաթալճէն անդին կանգ առնել։ Նոյն օրերուն մէջ Պոլսէն համբայ հալելիք Արեւելեան Ճեպընթացը և Եւրոպական կառախումբը երէկ պիտի մեկնէին, որովհետեւ հաստատները մասնաւոր գործաւորներու ձեռքով մաքրուած էին։

Քէօսթէնէի սուրհանդակը եւրոպական Թղթատարը չբերաւ։

Անատոլուի երկաթուղիի գիծերն ալ ձիւնով ծածկուած ըլլալուն Ենկիւրիի կառախումբը երկու օրէ ի վեր չէր եկած։

Հեռագրաթելերն ալ տեղ տեղ խզուած ըլլալով կը նորոգուին։

ԱՐԿԱՆՆԵՐԸ

Ցամաքի և ծովի վրայ պատահած արկածները բազմաթիւ են։ Պոլսոյ գլխաւոր ամէն կողմերը տուներ, ծխնելոյզներ, պատեր փլած են, տախտակոմներ տապալած, և տանիքներ կ'ըսեն՝ տեղի տալով երբեմն ցաւալի արկածներու։

—Երկուշաբթի, Ս. Մնունդի առաւօտուն, Եէնիկ-Քապայի, Նէվիլէ փողոցին մէջ հիւղակ մը՝ չկրնալով տակալ ձիւնի ծանրութեան՝ փլաւ իր փլատակներուն տակ թողլով երեք կիներ, որոնցմէ մին, հազիւ ինքզինքը ազատած, խելացնոր վիճակի մէջ փողոցները ինկաւ միւսներուն համար օգնութեան աղաղակներ բառնալով։ Ճիշդ այդ միջոցին հանկարծ անցնող կարապետ էֆ. Արապաճեան, Գանձապետ՝ Զորից թաղից Աղքատախնամի, օգնութեան փութաց և ընկերակցութեամբ նոյն թաղի բնակիչներէն Նշան ոգայի, յաջողեցաւ փլատակներուն տակէն հանել միւս երկու խեղճ արկածեալներն ալ, ազատելով զանոնք սոյգ մահուընէ մը։ Կ'ըսէ յիշել նաեւ որ այս վերջինները անմիջապէս նոյն փողոցին մէջ գտնուող Բարսեղեան եղբայրներու բնակարանին մէջ այնքան ազնիւ ասպընջականութեան մը առարկայ դարձած են և ուր կը պատսպարուին հիմա։

—Էսկի-Զաթիէի մօտ, Մէյտանեղզ փողոց, Ա. յրմանակի Թաղապետութեան Թանզիֆաթի սայլ'ըուն ախոռին խարխուլ տանիքը չկրնալով տակալ ձիւնին ծանրութեան, կիրակի իրիկուն յանկարծ փլաւ, իր տակը թողելով 40ի չափ ձիեր և 8 սայլատարներ։ Փլած Գալուզը 30 մեթր երկայնութիւն ունէր և տանիքը մէջտեղէն փրթելով՝ երկու կողմէն մէջտեղը թափեցաւ։ Բարեբաղդաբար կամուրջի ոստիկանները օգնութեան փութալով, գործաւորներն ու ձիերը փլատակներուն տակէն հանեցին։ Երեք գործաւորներ ծանր և միւսները թեթեւ վէրքեր ստացած էին, իսկ ձիերէն 2ը սատակած և 2ը ծանրապէս վիրաւորուած էին։ Վիրաւոր 3 գրաս ձեւորները հիւանդանոց տարուեցան։ Ուրիշ գործաւոր մըն ալ ուշ տանն հանուեցաւ փլատակներուն տակէն, ծանր վիճակի մէջ։

—Ղալաթիոյ քարտէին վրայ, ատար պարանքներու մասնատան մթերանոցը որ 40 մեթր երկայնութիւն և 21 մեթր լայնութիւն ունի, կիրակի օր մօտ 6½ին մէջտեղը յանկարծ փլաւ։ Բարեբախտաբար կիրակի ըլլալով, մէջը մարդ չկար։ Միայն թէ առեւտրական հակերուն մէկ մասը փլատակներուն տակը մնացին։ Մթերանոցին շինութեան համար սկսուած է պէտք եղածը գործադրուիլ։

—Գալաթ-Գարուի կողմը, Հայ-Հռոմէական սրճարան Միքայէլի փայտաշէն տաղաւարն ալ կիրակի օր մօտ կէս միջոցները յանկարծ փլաւ և յաճախորդները փլատակներուն տակ թողուցին։ Բարեբաղդաբար մօտէն օգնութեան փութալով, փլատակներուն տակէն հանեցին 10ի չափ յաճախորդները, որոնցմէ Ջրհանկիր Հապիպ, Անգրանիկ և Ապիզ իրենց մէջքէն, Սըվազցի Տիգրան մէջքէն և գլխէն վիրաւորուած էին, և պատգարակով փոխադրուեցան հիւանդանոց։ Միւս յաճախորդներէն Էսմէր, սրճարար Միքայէլ, ոչկերաը Գոչօ, Թաղին գիշերապահ Ապաղա և ուրիշ քանի մը հոգիներ անվնաս ազատուեցան։

—Թոփխանայի գուրաը, Թաղկէճի, քանի մը առուներու ծխնելոյզները փլան, բայց ոչ մէկ վնաս չպատահեցաւ։ Եէնի-Պահչէի կողմն ալ փայտաշէն պանդոկի մը մէկ մասը կիրակի գիշեր փլաւ, և 12 անասուններ փլատակներուն տակ թողուցին։

—Թոփ-գարուի գուրաը և Էսարնէ-գարուի կողմը իրարամակ-ի գերեզմանոցներուն մէջ թաղթիւ նոճիներ տապալեցան։

—Թոփ-գարուի Պայազիտ-Ադա թաղին մէջ Մաղազուա և կարապետ աղաներուն տուներուն ամանքները փլան։

—Կարաք մը, որ Գատրգիւղեն Հայատար փաշա կ'երթար, ձիւնով ծածկուած փոսի մը մէջ գլտորուելով խորտակուեցաւ։ Ձիերը և յաճախորդները ազատուեցան։

—Կիրակի օր Սկիւտար Մէլիգաբուսը, Պալըգճը օղլու խանին տանը փլաւ։ Փլատակներուն տակ մնացած 4 եղբարներն, 4 կովերն և մէկ հորթն երկուքը սպանուած են։

—Սկիւտար, Ունդրլար փողոց, Վէլի պէյի տունը, Պոլիս Թաթիրի կողմ տան մը տանիքը, Ղալաթիոյ քարտէին վրայ երկայրկ սրճարան մը, իսկ Կէտիկ-Փաշա հիւղակ մը և ախոռ մը փլած են։ Նոյն գիշեր, սակայն մարդու մեռնող չէ պատահած։

—Հէլլէնական «Լուսա» նաւը, Զէքմէճէի առջեւ խրած է։

—Սեւ Ծով մեկնող բոլոր շոգենաւերը պարտաւորուած են սպասել Գալաթի առջեւ, իսկ Միջերկրական մեկնողները նաւահանգիստին մէջ։

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Բուսֆէլիէ և Անատոլուէ եկած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ, շատ մը գիւղիներ փակուած են իրենց տուներուն մէջ և չեն կրնար դուրս ելնել։

—Կէպզէէն կը գրեն թէ, ձիւնը մէկ ու կէս մեթր բարձրացած է, և գայլեր երեւան եկած են, որոնք գիշերն ամ յարձակած են թթատարական ցրուիլի մը վրայ, որուն արձակած ռէվոլվէրի հարուածներէն մօտը գտնուողները օգնութեան փութալով զայն ազատած են։

—Պոլուէն կը հեռագրեն թէ, Սեւ Ծովի նաւահանգիստներուն և ներքին գաւառներուն միջեւ հաղորդակցութիւնները գադրած են։

—Պրուսայի մէջ ալ տեղացող սառ ձիւներէն հաղորդակցութիւնները դադրած են, գրեթէ բոլոր վաճառատունները գոց են, և Պրուսա-Մուդանիա չոգեկառքը չի բանիր։

—Էրզրումի մէջ երեք մեթր թանձրութեամբ ձիւն տեղացած է, և Վանի Թաթարը ճամբայ չէ ելած։

—Կիրասունէն Գարահիսար մեկնող սուրհանդակը Էյրիկլ ըսուած տեղ սոսկալի փոթորիկի մը բռնուած և 30 ձիերէն սաստ ձիերու տակ խեղդուած են։

ՍՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Այս անակնկալ ցուրտին պատճառով հաւկիթը, միսը և այլն սղելու վրայ են։ Հաւկիթը տարապայման բարձրացում մը ունեցաւ, և 100 հատը 60 զրշ.ի կը ծախուի հիմա։

—Մսին գինը քանի մը օրուան մէջ 7½էն 8 զրշ.ի բարձրացաւ, մինչդեռ անցեալ տարի այս ատեն աւելի ժամն կը ծախուէր։ Կ'ըսուի թէ գինը աւելի պիտի բարձրանայ, ո՛չ միայն ձմրան խաւութեան, այլ և ոչխարի պակասութեան պատճառաւ, ըստ որում հաստատուած է թէ այս տարի օսմ. նահանգներէն շատ ոչխար արտածուած է արտաքսման։ «Իրատ»ը յոյս կը յայտնէ թէ եթէ օսմ. ոչխարներուն արտաքսման արգելքը արգիլուի, կարելի է մսին սղութեան առաջն առնել։

—Իզմիրէն կը գրեն թէ, մէկ-մէկ երեսուներեք գրուշի հաշուով, նոյն գինը 75 փարայի բարձրացած է, և ոչխարի միսն ալ 9 զրուշի։

—Ածուխներն ու փայտերն ալ գնալ գնալ վաճառողներու չտնտակութեան պատճառով սովորական գիներէն բարձր կը ծախուին։ Այս բանին արգելք ելլելու համար քաղաքապետութիւնը պէտք եղածը հրամայած է։

ՀՐԴԵՀՆԵՐ.—Շաբաթ գիշեր, Բերա, Բանկալթի, Ճէլիաթիէ փողոց, Սօպաճի Սէղաթի տունէն հրդեհ ծագելով, 6 տուներ հրոյ ճարակ եղան։

—Կիրակի գիշեր, Նշանթաշ, Պոլէթ փողոց, Կայս. Թիկնապահ Ֆէրիզ Սարգ էլ-Մուէյյէտ փաշայի տարանքն հրդեհ ծագելով, ամբողջովին տրեցաւ հանդերձ կարասիներով։ Հրդեհը վառարանէն ծագում առած էր։ Ախոռին հետ երեք ձիեր ալ զոհ գացին բոցերուն։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

Ս. ԾՆՈՒՆԴԻ ՏՕՆԸ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՆԻՍ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԷՋ

Հակառակ խստաշունչ ցուրտին ու չաթի օրուընէ ի վեր տեղացող անոլորնակ ձիւնին, Ս. Մննդեան տօնը մեծահանդէս կերպով կատարուեցաւ մայրաքաղաքիս և արուարձաններուն բոլոր եկեղեցիներուն մէջ։

Ճրագալոյցի արարողութիւնը կիրակի իրիկուն ժամը 8ին սկսաւ Մայր եկեղեցւոյ մէջ ուր հաւատացեալներու հոծ բազմութիւն մը խռնուած էր արդէն ունկնդրելու համար դպրոցական աղոց գիրքերուն ու մասնաւորաբար Դանիէլի գրքին, զոր ըստ սովորութեան սեղանի վրայէն կարդացին երգեցիկ մասնիկներ։

Ս. Պատրիարքը Ճրագալոյցի արարողութեանց նախագահելէ ետք գիշերը Պատրիարքարանին մէջ անցուց։ Մայր եկեղեցւոյ թաղական Խորհուրդը ի պատիւ Նորին Ամենապատուութեան փառաւոր սեղան մը պատրաստած էր Պատրիարքարանի մէջ, ուր Ն. Սրբազնութիւն Խթոնի ճաշը ընելէ ետք առանձնացաւ և սկսաւ իր սովորական ողջոյնագրութիւններուն։

Առաւօտեան եկեղեցին սովորականէն քիչ մը ուշ սկսաւ դիւրութիւն տալու համար ժողովրդին, որ կարող ըլլայ, ճեղքել փողոցներու մէջ դիզուած անանցանելի ձիւնը եկեղեցի գալու համար։

Ս. Մննդեան արարողութիւնները սկսան նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին և տեւեցին մինչեւ Պատարագի սկզբնաւորութիւնը։ Միւռոնթափութեան արարողութեանց և շնորհաբաշխութեան հանդէսը կատարեց Երուսաղիմայ Պատր. Փոխանորդ Տ. Դէորգ Սրբազան Եպիսկոպոս։

Զօրօնէքի հանդէսէն ետք, Մայր եկեղեցւոյ մէջ բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Կայսեր արեւշատութեան համար և ժողովուրդը օրհնաբուղխ «ամէն»ներով ձայնակցեցաւ այս բարեմաղթութիւններուն։

—Բարձ. Մեծ Եպարքոս Ֆէրիմ փաշա, Շէյխիւլ-իսլամ Բարձ. Ձէմալէտտին էֆ., Արդարութեան Բարձ. Նախարար Ապտիւրրահման փաշա, Ներքին գործոց Նախարար Վսեմ. Մէմուտ փաշա, Ոստիկանութեան Նախագահ Վսեմ. Շէֆիք փաշա, քան սովորութեան, շնորհաւորական այցելութիւններ ղրկեցին Ս. Պատրիարքին՝ Ս. Մննդեան տօնին առթիւ։

—Ս. Մննդեան տօնը շնորհաւորելու համար Գումգապուի Պատրիարքարանին մէջ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր այցելեցին Գուլկարաց Եկղարքին փոխանորդը և գաբու քէշիշեասին, Հայ-Հռոմէականաց Կ.-Պատրիարք Տ. Իմմանուէլեանի կողմէ Խորհրդի առաջնորդ Տ. Իսրայէլեան Գերապայծառ և Արտաչէս էֆ. Հիւրմիւզ, Ցունաց Պատրիարքարանին կողմանէ երկու աւագ սարկաւագներ, որոնք Պատրիարքարանի մէջ պատուասիրուելով մեկնեցան։

—Ս. Մննդեան տօնին առթիւ շնորհաւորական այցելութիւն տուին Ս. Պատրիարք Հօր Երուսաղէմայ Պատր. Փոխանորդ Տ. Դէորգ եպիսկ. Երէցեան, Տ. Մեսրոպ Արքեպիսկ. Սուքիասեան, Տ. Մկրտիչ Արքեպիսկ. Վեհապետեան, Տ. Եղնիկ եպիսկոպոս Ապահունի, Պարիկէֆ. Կիւլէնկեան, Ցարութիւն էֆ. Մոստիչեան, Ռոպէր էֆ. Սազրեան, Եդուարդ էֆ. Գրաբկէօզեան, Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան, Գրիգոր էֆ. Մ. Ցակոբեան, Գրիգոր էֆ. Խաչեան, Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեան, Միհրան էֆ. Սէթեան, Գրիգոր էֆ. Մելիքսէթեան, Ցարութիւն էֆ. Գրամանեան, Մազսուտ էֆ. Հարէնց, Տօքթ. Ներսէս էֆ. Թիւլեան, Վահան էֆ. Սուրէնեան, Մկրտիչ էֆ. Սասեան, Հրանտ էֆ. Ասատուր, Ս. Պարիարք Հօր քոյրը՝ Օր. Էֆթիկ Օրմանեան, Ն. Սրբազնութեան հարսը Տիկին Շագիկ Օրմանեան, Տիկին Շէրպէթճեան, ինչպէս նաեւ Ն. Ամեն. եղբայրն Տօքթ. Կոմիտաս էֆ. Օրմանեան։

ԿԱՑՍ. ՇՆՈՐՀ

Վեհ. Կայսրը բարեհաճեցաւ Ա. կարգի Մէճիտիէ Պատուանշան շնորհել Կիւլիկիոյ Նորընտիր կաթողիկոս Ամեն. Տ. Տ. Սահակ Սրբազանի։ Մեր. Օգոստափառ Նիշանճիին՝ Կիլիկիոյ Աթոռին պետին նկատմամբ արտայայտած այս բարձր շնորհը խնդութեամբ և երախտագիտութեամբ կը լեցնէ ամբողջ Հայ հաւատարիմ հպատակները, և մասնաւորաբար Կիլիկիոյ Թեմականները։ Կայս. այս բարձր շնորհը շաբաթ օր հեռագրով հաղորդուեցաւ Թէ՛ Ս. Երուսաղէմ Ն. Ամենապատուութեան և Թէ Կիլիկիոյ Ս. Աթոռին, ուրկէ հեռագրաւ պիտի աւեստուի նաեւ ամբողջ Կիլիկիոյ վիճակներուն, որոնց եկեղեցիներուն մէջ, մասնաւոր բարեմաղթութիւններ պիտի ըլլան այս առթիւ։ Վեհ. Կայսեր թանկագին կենաց և արեւշատութեանը համար։

Ս. ԾՆՆԴԵԱՆ ՏՕՆԸ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՄԷՋ

Երէկի թուով Ս. Երուսաղէմէն ստացուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ՝ Ս. Մննդեան և Մկրտութեան սրբազան արարողութիւնը մեծահանդէս կերպով տեղի ունեցած է Բեթղեհէմի Ս. Մննդեան այրին մէջ, հանդիսապետութեամբ Առաքելական Ս. Աթոռոյն Պատրիարք՝ Ամեն. Տ. Ցարութիւն Ս. Հօր։ Այս առթիւ Կիլիկիոյ Նորընտիր կաթողիկոս Ամեն. Տ. Սահակ Սրբազանին մասնաւոր պատիւներ ընծայեց Ս. Պատրիարք Հայրը, և արարողութիւններէն ետքը, շնորհաւորութիւններ ուղղուեցան Ն. Ամենապատուութեան՝ Կայս. բարձր գնահատման արժանացած ըլլալուն առթիւ։

—Ս. Մննդեան տօնին առթիւ, Նոցին Ամենապատուութիւնները շնորհաւորական հեռագիրներ ստացած են Թէ՛ մայրաքաղաքէս և Թէ Կիլիկիոյ զանազան թեմերէն, ինչպէս նաեւ ուրիշ գաւառներէ։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ Ուսումն. Խորհրդոյ քարտուղար Գառնիկ էֆ. Հայկեանի մօրը մահուանը առթիւ ցաւակցական և մխիթարական քառի մը ղրկած է։

ԳԱԼԱՏԱՑԵԱՆ որբանոցին մէջ կազմակերպի գիշերուանին պէս սիրուն հանդէս մը տեղի ունեցած է Խթուսի իրիկունը։ Գողարիկ ոտանաւորներ և արամախօսութիւններ արտասանուած են։

ՏԻՐԱՑՐ Վրդ. Մարգարեան Գասպմ Փաշայի եկեղեցւոյն մէջ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ և Հոգեհանդիսի պաշտօն կատարելէ յետոյ, իր ամբողջ ժամուցը նուիրած է նոյն եկեղեցւոյն։

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ Առաջնորդ Տ. Մաքսիմոս արքեպիսկոպոս Ցովակիմեան, երէկ մայրաքաղաքս եկած ըլլալով, Ս. Պատարիարքին այցելութիւն տուաւ։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ շատ մը շնորհաւորական հեռագիրներ ստացաւ գաւառներէ Ս. Մննդեան տօնին առթիւ։ Նորին Սրբազնութեան այցելեցին նաեւ. Տ. Թաթուլ Մ. վրդ. Դուրեան, Տ. Գնել Մ. վրդ. Քալէմքէրեան, Տ. Ներսէս վրդ. Դանիէլեան, Տ. Բաբգէն վրդ. Կիւլէսէրեան, Տ. Տիրայր վրդ. Մարգարեան, Տ. Կորիւն վրդ., Տ. Տաճատ վրդ. Ոսկանեան, Տ. Վահրիճ վրդ. Շահրամեան, և այլն։

ԵՐԷԿ Թուանց Պատր. Փոխանորդը՝ Զօրաքիւէս էֆ.ի, և Բարու-քէնտասի էֆ.ի ընկերակցութեամբ Ազգ. Պատր. դալով, Պատր. փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպսկ.ի կողմանէ ընդունուեցաւ, և յետոյ՝ առաջնորդուեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր քով։

Յետոյ Տ. Գնել, Տ. Տիրայր և Տ. Կորիւն վրդ.ներու առաջնորդութեամբ Մայր-Եկեղեցի իջաւ, և ըստ սովորութեան՝ երգեցիկ դպրաց «ո՛վ զարմանալի» շարականին երգեցողութեամբ, քահանայից դասուն կողմանէ դիմաւորուեցաւ, և դէպի սեղան ուղղուելով՝ հանդիսարեց Ս. Խաչն և Աւետարանը։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ՝ 450ի չափ շնորհաւորական այցագրեր ղրկած է զանազան ծանօթ այցանց, և կրօնական ժողովոյ երկու առենապետ Սրբազաններուն՝ միանգամայն ղրկած է էջմիածնատիպ ոսկեզօծ օրացոյցներ, իբրեւ նուէր կաղանդի։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ՝ երէկ երկու հատ մատաղցու ոչխարներ նուէր ղրկեց Գումգապուի Աղքատախնամին, որպէս զի կարօտ Յաղեցուց բաշխուին։

ԲԵՐԱՑԻ Ս. Երրորդութեան եկեղեցիին մէջ ալ Մննդի առաւն պատարագեց Տ. Հմայեակ եպսկ. Դիմաքեան և օրուան տօնին առթիւ գեղեցիկ քարոզ մը խօսեցաւ։

Նոյնպէս Մագրիգիւղի, Գասքգիւղի, Սկիւտարի և Մայրաքաղաքիս միւս եկեղեցիներուն մէջ կրօնական մասնաւոր արարողութիւններ կատարուեցան նոյն օրը։

ԿԻՐԱԿի օրուան ձիւնի փոթորիկէն, Ֆէրիգիւղի եկեղեցիին մէկ կողմը ճաքուած ըլլալով վանդ կը սպառնար։ տեղւոյն Նորընտիր առժամեայ խորհուրդը՝ անմիջապէս յենակներ դնել տալով, Ճրագալոյցի իրիկուան արարողութիւնը՝ անխոչան կատարել տալէ յետոյ, Ս. Մննդեան օրն ալ՝ հանդիսաւոր պատարագ մատուցանել տուաւ։

ԲԵՐԱՑԻ Ս. Ցարութիւն եկեղեցին, Ս. Մննդեան առաւօտ պատարագեց և քարոզեց Տ. Մարկոս վրդ. Գասքգէեան։

ԿԷՏԻԿ-ՓԱՇԱՑԻ Ս. Ցովհաննէս եկեղեցին՝ այս Ս. Մննդեան տօնին, ուրիշ տարիներէ աւելի փառաւոր հանդիսով մը կատարուեցաւ Ս. Մննդեան և Աստուածայայտնութեան արարողութիւնը՝ նախագահութեամբ Տ. Կարապետ Մ. վրդ. Տէր-Կարապետեանի, որ օրուան հանդէսին առթիւ գերբախտ քարոզ մը արտասանեց, ինչպէս նաեւ երէկ առաւօտ ալ մեռելոցի առթիւ։

ՃՐԱԳԱԼՈՅՑԻ գիշերը և Մննդեան առաւօտուն եկեղեցական փառաւոր հանդէսներ տեղի ունեցան Գումգապուի դրան Ս. Ցարութիւն եկեղեցւոյ մէջ, ուր պատարագեց Գեր. Տ. Եղնիկ եպսկ. Ապահունի։ Սրբազանը Քարոզի միջոցին ջերմագին բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Կայսեր Թանկագին կենաց և իր լուսամիտ նախարարաց արեւշատութեան համար։ Նորակազմ դպրաց դասը առաջնորդութեամբ Դպրապետ Գրիգոր էֆ. Զուլեհեանի գեղեցիկ ձայն կ'երգէր, հոգած այն նոր սեծանրագին չտպիկները, զորս մասնաւոր եռանդով մը ջանացած էին հասցընել նոյն տօնին առթիւ։

ԳՈՒՄ-ԳԱԲՈՒԻ Դրսի Ս. Ցարութիւն եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը հրապարակաւ շնորհակալութիւն կը յայտնէ.

1. Թաղին ձկնարս արհեստաւորներուն որոնք իրենց մէջ կատարուած առձեռն հանգանակութեամբ մը հաճած են զուտ արծաթեայ երեք ընծիր և Թանկագին կանթեղներ նուիրել նոյն եկեղեցւոյն։

2. Մ. և Գ. Բարսեղ (Դազարոսեան եղբարց (ասպահի) որոնք Եւրոպէ ոչխար մը նուիրած էին նոյն թաղի աղքատիկ ընտանեաց բաժնուելու համար։

3. Ամէն անոնց նաեւ, որոնք խունկ, մոմ և ուրիշ եկեղեցական պիտոյք նուիրած և նիւթական օգնութեամբ մասնակցած էին Ս. Մննդեան առթիւ յանուն եկեղեցւոյ և աղքատաց եղած հանգանակութեան։

ԱՐԹԻՆ ԷՖ. ՏԻԼՍԻԶԵԱՆԻ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Կիրակի օրը՝ հակառակ Պոլսոյ մէջ տիրող սաստիկ ձիւնին և փողոցներուն անցուդարձը դադրած ըլլալուն, Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ Աթթին էֆէնտի Տիլսիզեանի յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ, ի ներկայութեան Տ.Հմայեակ և Տ. Դէորգ Սրբազաններուն, որոնց շուրջը կը գտնուէին՝ Տ. Վահան Մ. վրդ. Ցակոբեան, Տ. Կարապետ Մ. վրդ. Տէր-Կարապետեան, Տ. Գրիգոր Մ. վրդ. Աբարեան, Տ. Մարկոս վրդ. Գասքգէեան, Տ. Բարկէն վրդ. Կիւլէսէրեան և Բերայի չորս եկեղեցիներու բոլոր քահանաները, դասագլուխ ունենալով իրենց Բերայի ուսուցիչ՝ Տ. Ցովհաննէս Աւագ-քահանայ Մկրեան։

Ցուղարկաւորութեան հանդէսին ներկայ էին Տեարք՝ Միքայէլ Մամիկոնեան, Սարգիս Թաշճեան, Գրիգոր Եվրէնեան, Ցարութիւն Մոսիչեան, Կարապետ Խորասանեան, Կարապետ Թահտապրունեան, Գրիգոր Գոյսէրեան, Ցարութիւն Գոյսէրեան, Պողոս Ալիպոյաճեան, Միքայէլ Դագվաճեան, Դէորգ Ալիքսանեան, Սարգիս Թէլֆէեան, Խաչիկ Ղազարոսեան, Տօքթ. Գրիգոր Ձէլալեան, Ցովսէփ Ձէլալեան, Ցովհաննէս Էնֆիէճիեան, Արշակ Մանուկեան, Կարապետ Մնտիկեան, Տիրան Երկանեան, Կարապետ Մալխասեան, Աղեքսանդր Աբրահամեան, Գրիգոր Մարգարեան էֆ.ները, ինչպէս նաեւ Տիլսիզեան, Արզեան, Թէքէեան, Վէզիրեան և Բէսիքպաշեան ընտանեաց անդամները և ուրիշ ծանօթ հայ և օտարազգի բազմաթիւ անձնաւորութիւններ։

Եկեղեցւոյն բոլոր ջահերը և սեղանին մոմերը վառուած էին չքեղ և հանդիսաւոր տեսարան մը ընծայելով։

Մեռելական արարողութենէ ետքը, Տ. Հմայեակ Սրբազան՝ համառօտ բայց սրտաշարժ դամբանական մը արտասանեց ընտրան առնելով Նարեկէն հատուած մը, աւելի նոր և աւելի ժամկան գոյն մը տալու համար իր խօսքերուն։ Մարդը նմանցուց նաւի ու կեանքը՝ ծովի, իսկ անմահութիւնը՝ փարոսի մը։ ըսաւ թէ քաջարի նաւապետը (հոգին) հակառակ բոլոր աղեկոծութեանց, բոլոր ամէհի կոհակներուն ընդդէմ, իր ճամբան կը բանայ դէպ ի հոգեւոր փրկութեան փարոսը, որուն հակած են իրենց ճգնամտութեան հակաղ աչքերը։ Ինչ չգոյար ըսաւ, թէ կեանքը խիստ ու փշոտ կ'ըլլայ իր ոսքերուն տակ։ Նաւին կողերն ու կայմերը տակաւ կը ջախջախուին բայց այն՝ նաւապետը (հոգին) իր աչքերը անթիթիթ կը սեւեռէ դէպի լուսոյ փարոսը՝ անմահութիւնը, ու կը յառաջանայ նաւին ցեկորներուն փակած. ճգնամտարուն մէջ կը թաւալի, կը խորասուզուի մինչեւ որ հասնի հոն ուր իրեն օգնութեան ձեռք մը պիտի երկարի։ Այսպէս մեր՝ հաստակ անհատներուս մարմինը՝ մեր նաւը, և նաւապետը՝ մեր հոգին է, որ հակառակ ցաւերու, տըքնութիւններու և ընտանեկան վիշտերու պէտք է իր աչքերը երկինք սեւեռէ միշտ դէպ ի անմահութիւնը։

Շատ յուզիչ էր Սրբազանին քարոզը, որմէ ետք Ն. Սրբազնութիւն հակիրճ կենսագրութիւնը ըրաւ հանգուցեալին և քսան թէ ան՝ այս պատուական կեսարացի հայրը, ամէն բանէ վեր դասած էր իր զաւակաց կրթութիւնը և միշտ հետաւոր մը եղած է Բրիսասոի սա խաչքին թէ «հոգին ապաւել է քան զմարմին» և կալուածներէ հարստութենէ աւելի վեր դասած է կրթեալ զաւակներ և անաղարտ անուն մը կտակել, ինչպէս որ ալ ըրաւ։ Իր զաւակները Սեգրակ, Սենեքերիմ և Կարապետ Տիլսիզեան՝ էֆէնտիները, իր փեսան Բարսեղ էֆ. Թէքէեան և իր տղիկները հոգի հաղուագիւտ բարեմասնութիւններու հետ կը միացնեն նաեւ բարձր կրթութիւն մը և հեռատեսութիւն մը, որոնցմով շատ իրաւամբ կրնայ պարծիլ հայր մը, ո՛չ միայն իր ընտանիքին այլ ամէնուն ալ առջեւ։ Սրբազանը յետոյ ի վեր հանելով Տիլսիզեան ընտանիքին հանգուցեալ պետ՝ Արթին էֆ. Տիլսիզեանին վաճառականական ասպարէզին մէջ բռնած կարեւոր դիրքը, և բարեմտութեան հանգամանքները, երկար կեանք մաղթեց հանգուցեալին որդւոց, փեսաներուն և ազգականաց։

Արարողութենէն ետք դագաղը փոխադրուեցաւ պանթէոնը, ուր մեռ մինչեւ երէկ — քանի որ տեղացած առատ ձիւնները ճամբաները գոցած էր — կրնք օդին թոյլատրութեամբ հանգուցեալին մարմնոյն փոխադրուեցաւ Պալըքլուի գերեզմանատունը և թաղուեցաւ իրենց ընտանեկան թաղին մէջ։

* * *

Այրի Տիկին Մարիամ Ցր. Տիլսիզեան, Տէր և Տիկին Սեգրակ Տիլսիզեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Սենեքերիմ Տիլսիզեան (ի Համպուրկ), Կարապետ Ցր. Տիլսիզեան, Օրիորդք՝ Տիգրանուհի և Մարի Ցր. Տիլսիզեան, Այրի Տիկին Ս. Տիլսիզեան և որդիք, Տէր և Տիկին Գասպար Տիլսիզեան, Տէր և Տիկին Ցակոբ Տիլսիզեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Հաճի Ցարութիւն Ս. Տիլսիզեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Բարսեղ Թէքէեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Եղիա Վէզիրեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Մանուկ Արզեան, Տէր և Տիկին Գրիգոր Գոյսէրեան, Ցակոբ Բէսիքպաշեան, չնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց՝ որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ ԱՐԹԻՆ ԷՖ. ՏԻԼՍԻԶԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան և իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին այս տխուր առթիւ։

Այրի Տիկին Նէվրիկ Մանկասարեան, ինչպէս նաեւ Մանկասարեան, Ցովնանեան, Մատենեան, Թէկերեան, Մկրտիչեան և Խանտանեան ընտանիքներ ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն զդատաղէտ մահ

ՅԱԿՈԲ ԷՖ. ՄԱՆԿԱՍԱՐԵԱՆԻ

որ հանգաւ 'ի Տէր երեկ գիշեր ժամը երեքին։ Թաղուելի 'ի սուգ անմխիթար իւր բոլոր ազգականները և բարեկամները, որք կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսին որ տեղի պիտի ունենայ այսօր, ժամը հինգին (ը. թ.), Բերայի Ս. Ցարութիւն Եկեղեցիին մէջ, ուրկից հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Շիշլիի ազգային գերեզմանատունը։

Բերա, 8 Ցունվար

ԱՆԳԻՐԸ

Ու եղաւ որ Ձեզ հարցուի թէ՝ Ձեր պապերն ու մայրերը Կաղանդի և Աստուածայայտնութեան տօներուն ինչ կ'ընէին.—կը պատասխանէք թէ «Անգիր դպրութեան Բ. հատորի Ս. և Բ. տարակներուն մէջ գրուած են, որք հրատարակուեցան»։

Գին ամբողջին 25 ղրուշ

Պոլսատեսեան գրատուն, Սուլթան Համամ, թիւ 14։

ՀԱՊԷՇԻՍՏԱՆ

Քանի մը օր առաջ Հապէշիստանէն նամակ մը հրատարակած էինք, որուն մէջ մեր թղթակիցը Ատիս-Ապապան մէջ տարուստի՝ և ասկէ ալ Հապէշիստան ճամբորդութեան դժուարութիւնները և վտանգները ցոյց կուտար։ Բայց հակառակ այս հաղամանքներուն դարձեալ մէկ-երկու անձինք մը-ատրած են մեկնիլ դէպի Ատիս-Ապապա ամէն վտանգ աչք առնելով։ Այլ, որովհետեւ ամուսնացած և զաւակներու տէր են, շատ բաւաւոր միջոց մը խորհած և գործադրած են։ Այսինքն եթէ Ատուսած չընէ սայն ուղեւորութեան միջոցին իրենց վտանգ մը պատահի, գոնէ իրենց ընտանիքը թշուառ չընելու համար նախապէս գրած են Միհրան Սիսէմտիլճեան էֆ.ի գիրենք ապահովագրել ուսած են ամենադոյն սակով մը, յօգուտ իրենց ընտանեաց։

Ինչպէս յայտնի է, և ինչպէս կ'երեւայ մեր Դ. երեսին մէջ հրատարակուած «Ծանուցումէն», Միհրան էֆ. Սինեմ Գալֆեան, ներկայացուցիչ է ՎԻԳԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՌԼԷՆ ապահովագրական Ընկերութեան, որուն Թուրքիոյ Կեդրոնատեղին է Դալաթիա, Իսլէքխան, ուր ամէն օր բազմաթիւ անձինք կը դիմեն ապահովագրուելու համար։ Եւ լրիւաւ ալ կ'արժէ որ մարդ ՎԻԳԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՌԼԷՆի ժողովրդական ապահովագրութեամբ ինքզինքը ապահովագրել տայ։ Որովհետեւ ՎԻԳԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՌԼԷՆ— բացի մինչեւ ցարդ մեզ ծանօթ եղանակներով ապահովագրութենէ — ունի նաեւ բոլորովին ժողովրդական ապահովագրութիւն մը, սապէս՝

Ամէն մարդ «մէկ տարի միայն» շաբաթը 5 ղրշ. տալով, ինքզինքը կրնայ ապահովագրած ըլլար ՎԻԳԹՈՐԻԱ ՊԷՌԼԷՆ Ընկերութեան՝ բայց պայմանաւ որ՝ Ատուսած հեռու ընէ, մանր արիանի մը կամ վանդի միջոցին եղած ըլլայ. զոր օրինակ շոգեկառքի, թրամուէյի, շոգենաւի և այլնի վանդ. և այս 1 տարիի շաբաթական 5 ղրուշը իրաւունք կուտայ ապահովագրուողին իր ամբողջ կենաց տեւողութեան համար։ Ուրեմն ենք իմացնելով թէ՝ յանձին Միհրան էֆէնտի Սինեմ Գալֆեանի, պատուաւոր և վստահելի ներկայացուցիչ մը ունեցած ի շարս Գալատիոյ Սերովբեաններու, Ամասիոյ Սերովբեաններու և այլոց։

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՄԸ

Էսկ. Ում. ոսկի ոգ. գրա.	32—31½
» » էն եւրքէք	32—30
» » էն ալտաղ	32—28
Բուժելի չքմէն. ոգ. գրամ.	126—12½
» » էն եւրքէք	127—
» » էն ալտաղ	126—

ՊԱՆԴԱ ԱԳՈՒՕՆՂԱՐԸ

Ռեժի ոգսիոնը Օս. լիր.	—
Սիկարէթ Ա.	0—20
» Բ.	—90
Թրամվայ	6—60
Ժուլիանս	2—
Օպլիկասիոն Թրամվայ	493—
Ասիւրանս	4—25
Գոբրբոսոիոն	0—06
Գումմերսիալ	0—10
Բրէտի Ֆոնսիէ Էմիրսիէն	265—50
Լոբիսմ	76—
Պանգ Նասիոնալ ոք Կրէդ	418—50
Թրանսվալ	150—
Ըբեթբմ Թեհվիլիթը	491—
Անասոլը չըմ ոգսիոնը	11—70

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱՔԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղշ.ոսն	ղ. բր.
Պէլճ մէճիտիյէ ֆարգը	103—04
Մէթալիք	103—20
Ինկիլիզ ալթունը	110—08
Ֆրանսզ ալթունը	87—30
Բոլ	90—

)(90)(

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ԽԱՐԵԿ

ԳՐԱԲԱՐ ԲՆԱԳԻՐԷՆ ԲԱՐԳՄԱՆԵՑ

ՔԱՍԻՄ

Եթէ խմցընել ուզես ինձ որ խիստ ծարաւած եմ, Աղբիւր եմ. եթէ ուզես ծածկուածներն երեւցնել՝ Լոյս եմ. եթէ ինձ օգտակարները ճանչցնել՝ Բարի եմ, եթէ բիծերը (մեղքերը) անտես ընել՝ Համբերող եմ. եթէ չուզես ինձ դէմ դառ վարել՝ որ փոքր եմ, Բարձրնալ եմ. եթէ ինձ՝ ծառայիս ձեռք երկնցնել ուզես, Բռնող եմ. եթէ Քու ալիվդ զիս պաշտպանել ուզես, Խնամող եմ. եթէ գարման ընծայել ուզես ինձ որ վհատած եմ, Կերակրիչ եմ. եթէ պարարեցնել զիս որ ագէտ եմ, Վարդապետ եմ. եթէ ընդունիս զիս որ Քեզ դիմած եմ, Ապաւէն եմ։

Գ. Արդ՝ ո՛վ ողորմած տէր. Քուկդ են ասոնք. ո՛չ թէ մինակ գրուած են, այլ՝ կատարած և գլուխ հանած ես, ով Նախահայրը համբերող Նահատակ վկաներուն. որ իմ փրկութեանս համար պատերազմի ասպարէզը իջար զօրեղապէս, որպէս զի չարչարանքի հարուածներուն կրթութեանը վարժումով կակղցնես կարծր բռնութիւնը դռռող մարմնոյս. ու անպարտ մարմնոյդ վերայ կրելով մեր բնաւորութեան տաժանելի ապանպը տուգանքին, Քու վրայ օրինակելով՝ արդեամբ ցուցնես գթութիւնդ մեզ նկատմամբ, որ յաւէտ օրհնուած ես. Ամէն։

Նոյն այն հոգոյն ապրուելց մարդնութենքդան ու ողբախառն հեշտեղանդներդան Նո՛ր յաւելուածը։

Սրտի խորերէն խօսք առ Ապստամբ։

ՀԷ. ԽՕՍՔ

(ԱՒԱԳ ՈՒՐԲԱԹՕՒՆ ԱՌԹԻՒ)

Աստուծոյ օրհնաբանուած և լուսով նորոգուած օր մ'է, մեր ընթերցման կիրը տեղի կ'ունենայ երկու դասակարգի. հոգւով բարձրացածները կը խնարհին և կործանածները կը վերականգնին, ու արարածներն որ խախտած էին, բոլորովին տարբեր էութեան մը երկնային անփոփոխ կեանքի՝ կը փոխադրուին։ Մեծ Պօսեի այս սարսափելի Ուրբաթ օրն, յորում պատեհ առիթ ներկայացաւ ինձ զուարճախառն երկիւղով գրել այս հաւաչանքի ողբերգութիւնը, անա հոս փաթաթելի կը թուի ինձ ըսել, ինչ որ իմ տեղս կրեցիր, ո՛վ ամէնուն Աստուածը։

Բ. Իմ կերպարանքովս՝ Քու ստեղծածիդ տաճանը կանգնեցար. Դուն որ խօսելու կարողութիւնը տուած էիր, չխօսեցար. Դուն որ լեզուն տեղծած էիր, բերան չբացիր. Դուն որ երկիրը կը դողացնես, ձայն չհանեցիր. Դուն որ ամենուն վրայ ազդեցութիւն ընող մեծ փողն ես, չմնչեցիր։ Ո՛չ Քու երախտիքներովդ յանդիմանեցիր, և ոչ ալ իրենց չարիքներովը զանոնք պատնէշեցուցիր. զՊեզ մահուան ենթարկողները չամչցուցիր։ Ո՛չ ընդդիմացար, երբ զՊեզ կապեցին և ո՛չ ալ վշացար, երբ ապտակեցին. ո՛չ թշնամանք ըրիր, երբ երեսդ թքին. և ո՛չ ալ յուզուեցար, երբ կռուփներով զարկին. ո՛չ բարկացար երբ ծաղրեցին և ո՛չ ալ երես ծռեցիր, երբ վրդովեցին։

Անկարող մէկի մը նման՝ հագուստները մերկացուցին և դարձեալ հագուեցուցին, որպէս թէ փրկանք չունեցող կալանաւոր մը ըլլար։ Եթէ երկուանգամ չմտար լեղիի հետ խառնուած քացախին, այն նախկին դառնութեան մաղձն՝ որ մթերուած էր իմ մէջ, դուրս չպիտի թափուէր Վհատութեամբ համբ նայեցաւ ու անմիջապէս մերժեց տարկուսելով. առին մուրգնաբար ուռանց պատկառելու երկրորդ անգամ տուին։ Սատակպէս ծեծելով՝ յետին աստիճան անարգութեան դատապարտեցին խառնիճաղանճ ամբոխին մէջ. նախատելու համար առջեւը ծնրադրեցին և արհամարհանքի պակը դրին գլուխս։

Գ. Հանդիսաւոր չտուին Քեզ՝ կենդանարարիդ, այլ մահուան դրծիքը կրել առաջարկեցին, իբր երկայնամիտ՝ ընդունեցիր, իբր հեզ՝ տարբ. իբր համբերող՝ վերցուցիր. դատապարտածի մը պէս տառնձնեցիր վշտերու փայտը. հովիտի չուշան ծաղիկներու նման ուսի վրայ կրելով կեանքի զէնքը, որպէսզի դատապարտութեան տեղւոյն մէջ, գիշերային արհաւիրքներէն պահպանէ իր չինած այս մարմնեղէն գահաւորակն, ու այնպէս զգացնել տայ թէ, խնջոյքի, խրախճանութեան մէջ կը գտնուի։ Ողջակէզի նման դուրս հանեցին. Սարեսա ձեռն հանգանակութեամբ մը հաճած են զուտ արծաթեայ երեք ընծիր և Թանկագին կանթեղներ նուիրել նոյն եկեղեցւոյն։

Զ. Մ. և Գ. Բարսեղ (Դազարոսեան եղբարց (ասպահի) որոնք Եւրոպէ ոչխար մը նուիրած էին նոյն թաղի աղքատիկ ընտանեաց բաժնուելու համար։

Ց. Ամէն անոնց նաեւ, որոնք խունկ, մոմ և ուրիշ եկեղեցական պիտոյք նուիրած և նիւթական օգնութեամբ մասնակցած էին Ս. Մննդեան առթիւ յանուն եկեղեցւոյ և աղքատաց եղած հանգանակութեան։

ԱՐԹԻՆ ԷՖ. ՏԻԼՍԻԶԵԱՆԻ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Կիրակի օրը՝ հակառակ Պոլսոյ մէջ տիրող սաստիկ ձիւնին և փողոցներուն անցուդարձը դադրած ըլլալուն, Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ Աթթին էֆէնտի Տիլսիզեանի յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ, ի ներկայութեան Տ.Հմայեակ և Տ. Դէորգ Սրբազաններուն, որոնց շուրջը կը գտնուէին՝ Տ. Վահան Մ. վրդ. Ցակոբեան, Տ. Կարապետ Մ. վրդ. Տէր-Կարապետեան, Տ. Գրիգոր Մ. վրդ. Աբարեան, Տ. Մարկոս վրդ. Գասքգէեան, Տ. Բարկէն վրդ. Կիւլէսէրեան և Բերայի չորս եկեղեցիներու բոլոր քահանաները, դասագլուխ ունենալով իրենց Բերայի ուսուցիչ՝ Տ. Ցովհաննէս Աւագ-քահանայ Մկրեան։

Ցուղարկաւորութեան հանդէսին ներկայ էին Տեարք՝ Միքայէլ Մամիկոնեան, Սարգիս Թաշճեան, Գրիգոր Եվրէնեան, Ցարութիւն Մոսիչեան, Կարապետ Խորասանեան, Կարապետ Թահտապրունեան, Գրիգոր Գոյսէրեան, Ցարութիւն Գոյսէրեան, Պողոս Ալիպոյաճեան, Միքայէլ Դագվաճեան, Դէորգ Ալիքսանեան, Սարգիս Թէլֆէեան, Խաչիկ Ղազարոսեան, Տօքթ. Գրիգոր Ձէլալեան, Ցովսէփ Ձէլալեան, Ցովհաննէս Էնֆի

)(78)(

«ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ» ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

ՄԱՐԻՈ ՄԱՐԻՈ

ՍԻՐՈՅ ՄՈԼՈՐԱՆՔԸ

Ժ.

Ծնողական սէր

Կենդանութիւն ենք, որ տեղի ունեցաւ նոտարին առաջը և որուն հայրական անձնուիրութիւնը իր ծայրագոյն կատարելութեան հասած էր, երկու երիտասարդ ամուսնացողները իրենց նոր յարկաթաթիը ուղղուեցան կառքով մը՝ ուր Բոլէթ, —որուն անձնուիրութիւնը վարձատրելու համար ծառայութեան կ'առնէին,— իրենց կը սպասէր։

* *

Հիմա, իր եղբօրը սահմանուած սեր մը յափշտակող թշուառականը, կատարեալ հասած էր իր ծրագրային նպատակին։

Ժան բացարձակօրէն և անդ նալի կերպով իրենն էր։

Իրեն կը վերաբերէր նաև ոնոր հարստութիւնը, հարիւրաւոր հազարներով ֆրանքները, որոնք արդէն իր ոգած կերպովը կը վայելէր. անկախ ուէ քմնութենէ, որովհետև դժբաղդ աղջիկը չափազանց կը սիրէր զինքը, և չէր կրնար ապէք զատ ուրիշ բանի մը վրայ խորհիլ։

Լիւսիէն հազիւ Մեդրալուսանի օրերը անցուցած, ուզեց շահագործուիլ առիթէն, և սկսաւ խզզալ Նորէն՝ որուն ազդեցութիւնը սկսաւ իր մոր միջոցով եղած էր։

Ժան, իր սիրէն դուրս, որ զինքը ճնարիա և անդգրեմ հրացուսի մը մէջ կը պահէր, միակ մտածումը միակ հոգ մը ունէր, որը չատ ցաւագ և մանաւանդ դան անգութ կը տիրէր իր վրայ՝ մանաւորապէս առաձնութիւնները, երբ քանի մը ժամ կը զրկուէր թշուառականին դիմանքին ներքեւը ըլլալէն։

Այդ ցաւը կը կայանար բաժանումի մը մէջ՝ որ կը տառապեցնէր զինքը, ինքնՔ որ այնքան ջերմ կերպով կը պաշտէր իր հայրը, հոկտակ անոր խառութիւններուն, ինքը, որ քանիմէկ տարի անընդհատ անոր մօտ ապրելը, անոր գութին ներքեւ անուշութիւր չէր կրնար մոռնալ...

Բայց ասոր վրայ չէր կրնար համաձակէր խսիլ ամուսինին՝ այլ մինակ Բոլէթին, որ անձնուիրութեանը, հաւատարմութեանը համար նորէն քովը առած էր։

—Հիմա, որ ամէն բան եղած լմնցած է, բաւ Ժ.ն օր մը Բոլէթին, թերեւս հայրս պիտի ներէ ալ ինձի... Ահա երեք շաբաթ կ'ըլլէ որ ամուսնացածներ. իր զարկութիւնը իջած քլաւլու է, և իր վիշտը մեղմացած... եթէ համարձակէի, պիտի երթայի իրեն... Զիս չպիտի մերժեր անշուշտ...

Բոլէթ չը համարձակեցաւ խորհուրդ մը լռանալ։

Եթէ գնա՞ս անոր..., բաւ Ժան։

—Այո՛, կրնայ ըլլալ որ պզտիկ նամակ մը բան մը ըրէ, պատասխան նեց Բոլէթ։

Եւ Ժան գրեց։

Միակար նամակով մը իր ընդվզումին համար ներողութիւն խնդրեց իր հայրէն. կրկին յայտնեց անոր, ամուսնին հանդէպ ունեցած սէրը. սէր՝ որ կանխապէս զգացածին նման, իր երանկութիւնը կը կազմէր։

Բացատրեց «Էնտոնա»ին ջանքը, որ կ'աշխատէր գիրք մը ստանալու համար և նպատակ ունէր մինակ զինքը երջանիկ ապրեցնել։

«Զիս սիրել մերժելով, և՝ գիծօրէն վարելով զիս, ալ երբեք մի՛ կարծեր որ իմ երջանկութեանս հակադրդիմ ցաւագին բան մը կայ, կը գրէր Ժան. որովհետև, դուն այդ բանն էր նոյն իսկ որ կը փափաքէիր ապրիլ, և որ մինչեւ այ՝ որ ինձի կը չանաս։

«Արդէն ես բաւական պատուհաս չե՞մ ինքնին՝ քեզի դէմ ընդվզած, և զինեալ կրանցուցած ըլլալուս ամիսպիսի ժամանակի մը մէջ, որ մատաղատի ազիկի մը, արդէն զրկուած մօրմէն, այնքան հպարտ և երջանիկ ըլլալու է, իր քովը ունենալու այն անձը՝ որ կնոջանին առաջին փափաքները տուած է իրեն, փայլանք՝ որ անոր հանդէպ սէր մը ծնցուցած է իր հոգիին մէջ։

Զե՞ս լսեր որ Վերէն՝ մայրիկը կ'ուզէէ որ ներես ինձի՝ որ կը պաղատի թէ. նորէն բանաք քու բազուկներդ ինձի հանդէպ, և պահես սրտիդ մէջ նորէն ինձի համար սանմանուած այն տեղը՝ որ զիս այնպէս քեզի տալու առնդ անընդելիօրէն որոշած էիր։

«Եւ յետոյ, որ հայրը ներող չէ եղած ախտերի վրայ... Եթէ մերժես, ալ պիտի հաւատամ որ կեանքիդ մէջ երբեք չե՞ս սիրած զիս...»

Խեղճ աղջիկին բոլոր սիրտը և բոլոր հոգին ճգրտօրէն պարզուեցան այդ տառերուն մէջ՝ որոնց գորովով ու զգլուսով լեցուն էին։

Բայց աւելի. օրերը անցան և՝ մէկ մէկ պատասխան չեկաւ։ Գուցէ փոզդոր։

Ի. Լարշ ամէնէն առաջ նամակը երբեմ՝ կարդալ չէր ուզած, երբ պահարանը բանալուն պէս Ժանին գիրը ճանչցան։ Բայց քանի մը վայրկեան ետքը բարկութիւնը իջած էր ու սկսաւ կարդալ։

Տարբեր տարբեր տեղերու, իրարմէ աւելի տրտայարիչ և յուզող կէտերու մէջ աչքերը լեցուեցան. Բայց ձեռքին հպկառակ կոզմովը ջնջեցին արեց զանոնք, դարձեցուց արցունքները, իր անգրդուելի որոշումը հրամայեց սիրտին՝ ամենկան այս գորովագնեմ գիրքերուն դիմադրելու ցուցքաղաքութիւնը ունենալու, որ իր ծնողական իրաւունքներն ու հրամանին դէմ ընդվզած էր։

Նամակը ծալելով գրպանի մը խորը սահցուցին, որ իրմէ հեռացած Ժանին լուսանկարը կը հանդչէր և իրեն ետ դարձնել չանցած օրուան նման պատուց ինքնին.

—Զէ՛, ըսի թէ լմնցա՛ւ ամէն բան և լմնցա՛...

* *

Թարգ. Շ.Ա.Հ.Ի.Ն

(Շարունակելի)

ԼՈՒՂԷԹԻ ՆԱՃԻ

Այս անունը հրատարակուած է անոր գրաբարանքի որ հրատարակուած Մուսլիմ Նաճիի հեղինակութիւնն է, ուրբոյն վիճ տպուած և այլ ժամ նակի մի գրքին տպագրութեան արժանացած։ Մուսլիմ Նաճի Կր ունեցած բարձրագոյն մտաւորութեամբ ինքնան մեծ ծառայութիւններ մատուցած է Թուրք լեզուին ու գրականութեան, որ իրաւամբ իր անունը խորին յարգանաք կը յիշուի այսօր թէ բոլոր Օսմանցիներէն և թէ արեւելքի լեզուներով հեռաքրքրուող օտարազգի գիտնականներէ։ Հանգուցեալ Նիկոլայ Նիկոլայեւիչ որ թուրք լեզուին մէջ գործագործուն որ թուրք լեզուին մէջ գործածուած վերջերէն Զարկերէն և ուրիշ լեզուներէ առնուած բառերու՝ 13 տեղու իմաստ գործածութեան եղանակները կը բացատրէ սառուն, պարզ եւ հասկանալի ոճով մը, կ'արժէ որ մուտ գանէ թուրք բոլոր վարժարաններուն մէջ։ Թուրք լեզուի բոլոր ուսուցիչներն ու տպագրողներն պէտք է մէկ մէկ օրինակ ի ձեռին ունենան անկէ։ Լուղլեթի Նաճին լրատակագմ կը ծախուի առ ոչնչ զեղչուած գնով և միմիայն 25 դ.ն. կանի (բուն գինն է 40)։ Գնառնելու համար՝ փոխադրութեան ծախքն է 5 դանեկան։ Դիմել Ասրը գրատուն, Գալաթա Ալի Ճատտէի թիւ 44։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ 1853 ՍԵՊՏ. 26ԻՆ, ԵՒ ՈՒՂՂԱԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1901 1,150,030,616 ՖՐԱՆԿ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է

ՊԱՀՈՒՍՏԻ ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1901 387,440,000 ՖՐԱՆԿ

Վիքթորիա տը Պերլէն ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, ցմիտ, արկած, ցկեանս թոշակ, և այլն։

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ժողովրդական ապահովագրութիւն կեանքի վրայ, առանց բժշկական քննութեան

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ ծնող ու որբերու համար օժիտ մը, չաբաթական փոքր վճարումներով. — (Մեկնելու պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

ԱՐԿԱԾԻ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն ՇՈՒԳԵՆԱՒԻ, ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ, ԹՂԻՆԷԼԻ, ԹՐԱՄՎԱՅԻ եւն. արկածներու դէմ, այսինքն ամէն կողմը և ամբողջ կեանքի տեւողութեան ժամանակ, օրինակի համար չաբաթական փոքր վճարումով մը, այսինքն Մէկ ՖՐԱՆԿՈՒ և վճռեցեալ միմիայն մէկ տարուան համար (որ կ'ընէ 52 ֆրանք) այսպէսով ամբողջ կեանքին մէջ ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր. մահուան պարագային, 15,000 ֆր. արկածէն յառաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Ընկերութեանս դրամատունն է՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ. ի Պոլիս.— ՔՈՒԷՏԻ ԼԻՕՆԷ, ԳԵՐՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ

ԼԻԱՋՕՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ՝ ՄԻՀՐԱՆ ՍԻՆԵՄ-ԳԱԼՖԱՆԵԱՆ

Գալաթիա Օսմ. Պանքային դեռը, Ինայէթ խան, թիւ 7, 8, 9 եւ Պոլիս Քնարդեան խան թիւ 21-22

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՆՇԱՆ Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԻ

ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ

43 Պատկերներով զարդարուած կը պարունակէ

ՔԱՍԻՄի սրամիտ յօդուածները մեր ընտանեկան բարքերու վրայ,

Ա. ՓԱՆՈՍԵԱՆի ամէնէն սիրուն ասուանասանեբէն մէկ քանին,

Մ. ԳԱԼԷՆՏԷՐԵԱՆի Ակնցիի նոր թիւերը. Ստոքհոլմա բանտիրի պատմութիւնը՝ Ակնցիներու բերնէ եղած, եւ թէ այդ տոհմակիցները ինչպէս կը մեկնեն հեռագիրը, ցօճօկրաֆը, թելեֆրականութիւնը, եւլն։

Եւրոպական բոլոր Վեհապետներու եւ Վեհապետուհիներու պատկերներն ու անոնց իրարու հետ ունեցած ընտանեկան կապերը։

Նաեւ զուարճալիքներ, առածներ, գէպեր, օգտակար գիտելիքներ, եւլն։

Գին 5 դահեկան || Թղթատարով 6 դեկ.

ՆՇԱՆ Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ, ՊԱՅ-ԱԼԻ ՃԱՏԷՈՒ 38

ՉԿԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ՛ ԱՆՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ակռաները և մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՕՍՖՕՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորաբար ախատելուն կ'օգնէ։ Այս ֆոսֆորը, որ թանկագին մարդկային կազմուածքին համար, ամենամեծ կը [illegible] հիւանդութեանց պատճառով և այն անձերը որոնց ենթացուցած է մարմնոյն ֆոսֆորը, սեւաբան տկարութեանց կ'ենթարկուին։ Արիւնը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլանան, ծունկերը կը կարտին, ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորաբար ուղեղին դէմ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը տրոփէ և դեռ ալ կարգ չառ մը անանգամութիւններէ կը տառապի։

Կարուած ֆոսֆորը կրկին արեան մէջ մտցնելու և զայն զօրացնելու համար, բժիշկներ երբ հարք մը կը կորտէին, այս տարի Թարիզի առաջնակարգ քիմիագէտ Պրէսոն՝ Ի ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ԳԻԼԵՈՆ անուամբ դեղ մը հրատարեց որ կորսուած այժը կատարելապէս կը մտցնէ արեան մէջ, ջիղերը-տկարներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, և մարմնոյն դիւրաշարժութիւն կուտայ։ Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, անոնք որ զեղծումներու պատճառով անկարգութեան մատնուած են և վերջապէս անոնք որ ոյժէ պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Ի ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ԳԻԼԵՈՆ Ivo-léçithine Billon առնեն։ Ի Վ Օ լէսիթին Գիլէոնը որ ամէնէն ազդեցիկն է չաբաթական, ընդունուած էր Ծրանապի բժշկական Ակադէմիէն և նը ծախուի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու քով։

Տէր և Տնօրէն

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՍՊԷՐԵԱՆ

ԱԹԱԱՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1908ԻՆ

ԺՕՐԺ Գ. ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ

ՕՐՈՎ

	Անգլ. ոսկի
Դրամագլուխ.—	3,437,000
Արկածելոց վճարուած.—	15,000,000

Այս ընկերութիւնը յանձնարարելի է իր գործառնութեանց ընդարձակութեան և վճարումներուն կանոնաւորութեան համար։

ԶՈՒՄՇԵՐԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԿԱԾԻ ԴԷՄ

Վէնթէրթիւրի մէջ հիմնուած

Այս Ընկերութիւնը յանձնարարելի է իր չատ դիւրամատչելի պայմաններովը արկածներու մասին։

Գրասենեակ Պոլիս, Թոմսոն խան, թիւ 11

Դեր - Գործակալ Ընդհ. Գործակալ

ՆՇԱՆ ԺՕՐԺԱՆԱՏԷՍ ԺՕՐԺ ԿԱՊԱՐԷԱՆ

ԼԱ ՍՈՒԻՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Փոխադրութեան ճիւղ

Դրամագլուխ	5,000,000 ֆր.
Պահեստի դրամագլուխ	1,000,000 »

Ապահովագրութիւն Ծովի, Ցամաքի և Դեռի ճանապարհներու Շոգենաւով Առագաստանաւով, Բեռնանաւով և երկաթուղով։ Դիւրամատչելի պայմաններ և սակագիններ։

Գլխաւոր Գրասենեակ Պոլիս, Գալաթա Գերմանական Փոստ։

ՊԱՅԳԱՆ

ՍՕՖԵՍՏԱ ՄԻԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԾԻՐՔԷԹԻ

ԿԵՐՄԱՆՅԷ, ԻՇԽԻՅՈՒԹ. ԹԷՄԻՆԱԲ ՅՈ. 7500000

1899ում մէրի իւլ իճրա էսմիւր սիկուրթայր պէսէլի ֆրդ.			19,534,276
» »	եանկրն	» »	460,267,203
» »	»	բրիմի »	1,433,965

Էսմէր իւլիրնի վէ չօճուգլոր իչուն միւթէտիլ չէրանթ իլէ սիկուրթա ապահիր։

Ամէնքա էրլը հէր նէվի պինա վէ էչէա իւզէրինէ սիկուրթա ադա իտիր։

Նէտիլսի թէպլիրնա էրլը մալ, եվրաղը նեզտիյէ վէ վարօր սիկուրթալարը գալալ իտիր։

Հիսէսատարանա՝ 1896ում 18½%, 1897ում 18%, 1898ում 18%, 1899ում 16% թէմեթթիւ թէվզի իրմիշ տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլէրը (Տէրասաւէթում Գրէսթ Լրոնէ, Լանտրանտա Ամէրիքան Պանք, Ամէրիքա Նէշանալ Պիւլկար։

Թարգմար իչուն միւսաաիթ վէ միւթէտպէր քէֆիլիէթի ալէնթլէր արանը։ ՎԱՐՇԱԿ ՈՒԻՆՏԷՆԱՆ

Գալաթա՝ Մէր թէպանի ոսգագ ճէսարթան։

ՈՒԷՍԹԷՐՆ

TORONTO WESTERN LONDON 1851

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՅՈՆԷՆ ԳԱՐԱԲ ՄԱԽՍՈՒՄՍԸԼԱՁԲՕՐՈՆՑՈ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ

1851Ի ԹԷՄԻՍ ՕՂՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐԱԲ ԻՆՍԻԼԻՋ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԻ

Թազմին ալունան գիյանլարին մէճմուի	Հնկ. լիրա	6,000,000
Մէէվճուա ագէտ վէ հասարաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Բեռմիլէն Թէնիլիէ ցրանմուշ սէրմայէ	» »	410,000

Թուրքիա չիլպէսինին միւտիրի ումուգիսի. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Իսթանպոլ, Պահէմ Դաբա, Անանիատի խան, Ն՝ 20, 21, 22։

Թայրարարան իչկիւզար վէ միւթէպէր ամէնթէլէր արանը։ Մագազա որը Իսթանպոլ. — Շէհրիմիզին էն մեծարէգի Ֆրանսը վէ Այման գումգանիալարը սերմայէսի հասրլաթնա նիս զէթէն 100% օլսուզը հալաէ Ռէսթրընգի 125% տիր։ Իչէ պու հագիգաթ Ուէսթրն բրանչլէրինէ Թէֆէվվիզ էթմէսիմիզէ էն պէօյիւք թէմինաթ տիր։

ԹԱՂԿԱԶԱՐԴ ԿԵՐՈՆՆԵՐ

ՏԻԿԻՆ Պ. Մ. ՀԻՒՍԷԻՆՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀԱՐԱՆԵԱՑ ՄՈՄԵՐՈՒ ԶԱՐԴԱՐԱՆԱՑ

Կ. Պոլիս, Զաքմաքչիլար Եօղուշ, Մեծ Նոր Խանի մէջ, վարի յարկ, Թիւ 47.

ՆԱԽԿԻՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄԷՍՐՈՊ ՖԻՒՍԷԻՆՃԵԱՆԻ

ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ ՄՈՄԵՐՈՒ փառաւոր զարդարուններով

ՀԱՄԲԱՒԱՌՈՐ եղած սոյն վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին ամէն տեսակ մեծաքաշ երիզ, լեմոն ծաղիկ, կրանդ, քողջ, ձեռնոց, մնոտկ, արծաթապատ ափսէ և մկրատներ Թեան հագուստ։

Անդամ մը կ'արժէ այցելել սոյն վաճառատունը տեսնելու համար ապրանաց տեսակի ճոխութիւնն ու ազնուութիւնը, և չատ մը ՖԱՆԹԷԶԻ ձեւեր մամ կրպակներու որ ամէնէն դժուարահաճն իսկ կրնայ գոհացնել։

Մատնաւոր յանձնարարութիւնք կը կատարուին խնամքով և ճշդապահութեամբ։

ՅՕԳՆԻՑ ՏԱՐԻՈՅ ԳՐՊԱՆԻ ՕՐԱՑՈՅՑ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ԳԻՆ 20 ՓԱՐԱ

Սարբեան եւ Ընկ. տպարանէն հրատարակ ելաւ գրպանի Պատկերազարդ Օրացոյցը 1903 տարւոյ, որուն մէջ կը գտնուին Եւրոպական բոլոր վեհապետներու պատկերները։

Կեդրոնատեղին է Սարբեան և Ընկ. տպարանը։

Կը ծախուի բոլոր գրավաճառաց և Բերայի ծխավաճառաց խանութները։

ԷՄՆԻՑԷՔ

ՀՈՒԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՁԱՓՈՒ ՎՐԱՅ

ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամի հրապարակ Գրէտի Լիոնէ դրամատան վերեւը։

Եթէ կը փափաքիք ուրախութիւնը երկիւղի՝ վայելուչ հագուստներ գնել, եթէ կ'ուզէք որ ձեր հագուստները ո՛չ անձրեւէն և ո՛չ ալ արեւէն ազդուին, դիմեցէք ԷՄՆԻՑԷՔ հագուստի մեծ վաճառատունը որ 25 տարիներէ ի վեր ամենօրեայ յարաբերութեան մէջ է եւրոպական մեծ գործարանատուներու հետ, և ձեզմէն եղանակին ամենէն բրգեղէն ապրանքներու ստուար պաշարութեամբ ճոխացուցած է մեր գրասենեակը։

ԷՄՆԻՑԷՔԻ կերպասները, գոյով և գործուածքով, վերջին դրամաձեւութեանց կը հաւասարին միայն։ Առանց կարգ դերձակներու ձեռքով կը պատրաստուին երկի մարդոց և աղջկանց յարմար ճաշակաւոր և դիւրագնաց հագուստներու ամէն տեսակները և մուշտակները, ինչպէս նաև կանանց համար բէլէրիններ, ֆոթիններ եւն. ծայր աստիճան նրբութեամբ։ Գներ՝ անմրցելի քաւելու ասաստիճան ամոլ։

ԷՄՆԻՑԷՔ վաճառատունը յոգի վրայ հագուստի ճիւղ մը ունի, հատուած Բերայի համասեռ առաջնակարգ Տուներուն։ 50—11

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ, ՉԵՂՔ ՉԿԱՑ

Իսկական Գալիցիոյ Գաղը, նոր 600 չինուած թաղանթին ճիշդ դիմաց կանգուն գեղեցիկ մը կայ ծախու, որ ամենայն գլուխ է. և սառնարան կանգուն երեսս ունի ճատտէին վրայ ու 56 կանգուն երեսս այ՝ փողոցին մէջ։ Ծանօթանալու ու խիստ օգտաւէտ յարմար գնելու համար բնակարանի չինութեան։ Դիմել «Մանզումէ»ի խմբագրատունը։

Տիկին Գ. Մ. Հիրսէինճեան

Տիկին Գ. Մ. Հիրսէինճեան